

**STRATEGIA
ROZWOJU
GMINY RADZANÓW**
NA LATA 2022-2032

Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032

Zespół w składzie:

1. inż. Joanna Tymczuk
2. mgr inż. Natalia Sierpińska
3. mgr Nina Łapeta
4. mgr Agata Kurzawa

SPIS TREŚCI

I Wprowadzenie.....	5
1.1. Metodyka opracowania strategii.....	5
1.2. Kontekst planowania strategicznego	6
II Wnioski z diagnozy strategicznej.....	7
2.1. Położenie	7
2.2. Środowisko przyrodnicze	8
2.3. Społeczeństwo.....	9
2.4. Gospodarka.....	15
2.5. Przestrzeń	17
2.6. Kultura, sport i rekreacja	18
2.7. Wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego	18
III Analiza SWOT	21
3.1. Infrastruktura techniczna	22
3.2. Gospodarka.....	24
3.3. Społeczeństwo.....	26
3.4. Środowisko	28
IV Obszary strategicznej interwencji.....	29
V Wizja	32
VI Cele strategiczne, operacyjne i zadania.....	33
VII Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	43
1.1. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej ...	45
VIII Nawiązanie do nadrzędnych dokumentów strategicznych – krajowych oraz regionalnych.....	46
8.1. Zgodność z założeniami programowymi UE oraz polityka równych szans	46
8.2. Poziom krajowy	47
8.3. Poziom regionalny	48
7.4. Polityka przestrzenna w Strategii Rozwoju.....	49
7.5. Zgodność celów zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 z celami na poziomie krajowym, wojewódzkim oraz ponadlokalnym	50

IX System wdrażania i finansowania	56
9.1. System wdrażania	56
9.2. Ramy finansowe oraz źródła finansowania	57
X Monitoring i ewaluacja	59
10.1. Monitoring.....	59
10.2. Ewaluacja.....	60
XI Podsumowanie.....	63
XII Spis rysunków i wykresów	64
XII Załączniki.....	66
Ankieta dla mieszkańców.....	66

I WPROWADZENIE

1.1.METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem określającym kierunki i obszary rozwoju gminy jakie stawiać będą przed sobą władze lokalne, przez najbliższe kilka lat. Strategia stanowi całościową koncepcję zarządzania rozwojem gminy i jest elementem dopełniającym funkcjonowanie i zrównoważony rozwój danego obszaru. Planowanie strategiczne jest jednym z wyznaczników poprawnego zarządzania gminą, co w dalszym etapie przekłada się na rozwój lokalny. Strategia ma za zadanie przede wszystkim eliminować istniejące bariery, na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów. W tym celu podstawowymi elementami w opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Radzanów są:

- diagnoza strategiczna,
- analiza SWOT,
- wizja,
- cele strategiczne i operacyjne,
- system wdrażania, monitoring i ewaluacja.

Strategia rozwoju gminy ma za zadanie podnosić poziom życia mieszkańców, uwzględniając ciągłe przemiany społeczno-gospodarcze. Wprowadza zmiany jakościowe oraz ilościowe i prowadzi do udoskonalania narzędzi jakie oferuje gmina. Strategia podkreśla atuty jednostki terytorialnej, jednocześnie analizując problemy w niej występujące.

Strategię rozwoju gminy Radzanów sporządzono na lata 2022-2032, gdzie założono, że dany zasięg czasowy pozwoli na wdrożenie celów strategicznych, uwzględni analizowane szanse i zagrożenia oraz pozwoli na długotrwały monitoring wraz z ewaluacją określonych wskaźników, przy wcześniejszym procesie wdrażania. Przy analizie danych statystycznych kierowano się najbardziej aktualnymi spisami na dzień opracowywania strategii. Dane jednak należy na bieżąco analizować w celu kontroli sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie.

Przy procesie planowania strategicznego wykorzystano takie metody badawcze jak:

- metoda obserwacyjna,
- metoda monograficzna,
- metoda badania dokumentów,
- metoda statystyczna,
- metoda analizy i krytyki piśmiennictwa.

Strategia rozwoju gminy powinna opierać się na partycypacji społecznej, która oznacza ścisłą współpracę z mieszkańcami badanego obszaru. Idąc za poprawnością konstruowania strategii i wymogami konsultacji społecznych, przeprowadzono na terenie gminy badania ankietowe, a z wniosków sformułowano kierunki rozwoju i cele strategiczne.

Przy planowaniu działań strategicznych, kierowano się słabymi i mocnymi stronami, wyodrębniono obszary i kierunki rozwoju oraz stworzono wizję dla gminy, która stanowić ma ogólny kierunek rozwoju gminy Radzanów.

1.2.KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Strategia Rozwoju Gminy Radzanów to odpowiedź na zmieniające się procesy społeczno-gospodarcze gminy, powiatu a w konsekwencji całego województwa. Opracowany dokument powstał w celu stworzenia dla gminy kierunku, w jakim powinna planować swój rozwój, realizować istniejące i przyszłe zadania, co ma prowadzić do poprawy jakości życia mieszkańców. Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032, wspólnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego+ oraz innymi dokumentami strategicznymi, ma za zadanie tworzyć kompletny obraz rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego.

II WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

Według Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie dnia 13 listopada 2020 roku, wnioski z diagnozy strategicznej, stanowią podstawę w opracowaniu dokumentu Strategii Rozwoju. W gminie Radzanów, po przeprowadzonej diagnozie strategicznej oraz konsultacjach społecznych, wysuwają się istotne wnioski, wpływające znacząco na dalszą część dokumentu. Wnioski z diagnozy strategicznej, podzielone zostały na analizowane sfery, zgodnie z przeprowadzoną charakterystyką.

2.1. POŁOŻENIE

1. Bliskie położenie gminy Radzanów od Radomia – dużego ośrodka miejskiego, co pozytywnie wpływa na rozwój gospodarczy Gminy.
2. Działanie Lokalnej Grupy Działania Zapilicze wspomagające poprawę jakości życia mieszkańców i powstawanie lokalnych przedsiębiorstw.
3. Przebiegająca przez Gminę droga krajowa nr 48 wzmacniająca rozwój gospodarczy.

Rysunek 1. Gmina Radzanów na tle powiatu białobrzeskiego oraz Polski

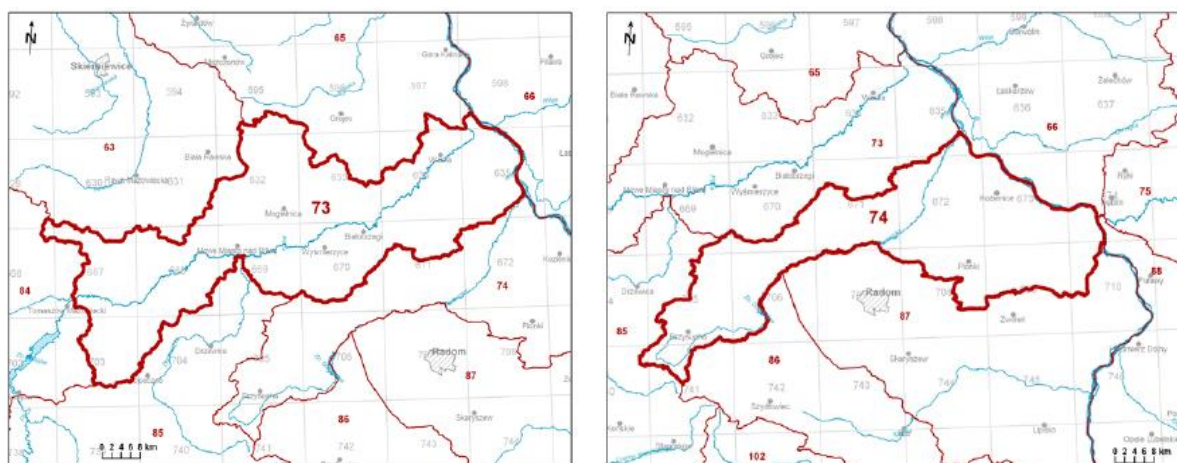

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (Bdot10k)

2.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

1. Położenie Gminy w zlewni Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 73 oraz 74, których ogólna ocena oraz stan chemiczny kształtują się na poziomie dobrym.
2. Gmina Radzanów znajduje się w zlewni rzeki Pilicy oraz Radomki co pozytywnie wpływa na rozwój rolnictwa,
3. Zgodne z klasyfikacją stanu i potencjału ekologicznego stan jednolitych części wód powierzchniowych w gminie Radzanów nie posiada oceny.
4. Wśród gleb występujących na terenie Gminy wyróżnia się gleby klasy IIIb-VI – dobra żyzność gleby przyczynia się do rozwoju rolnictwa.
5. Teren Gminy zlokalizowany poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią co zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców.
6. Zlokalizowany Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki wpływa na urozmaicenie środowiska naturalnego.

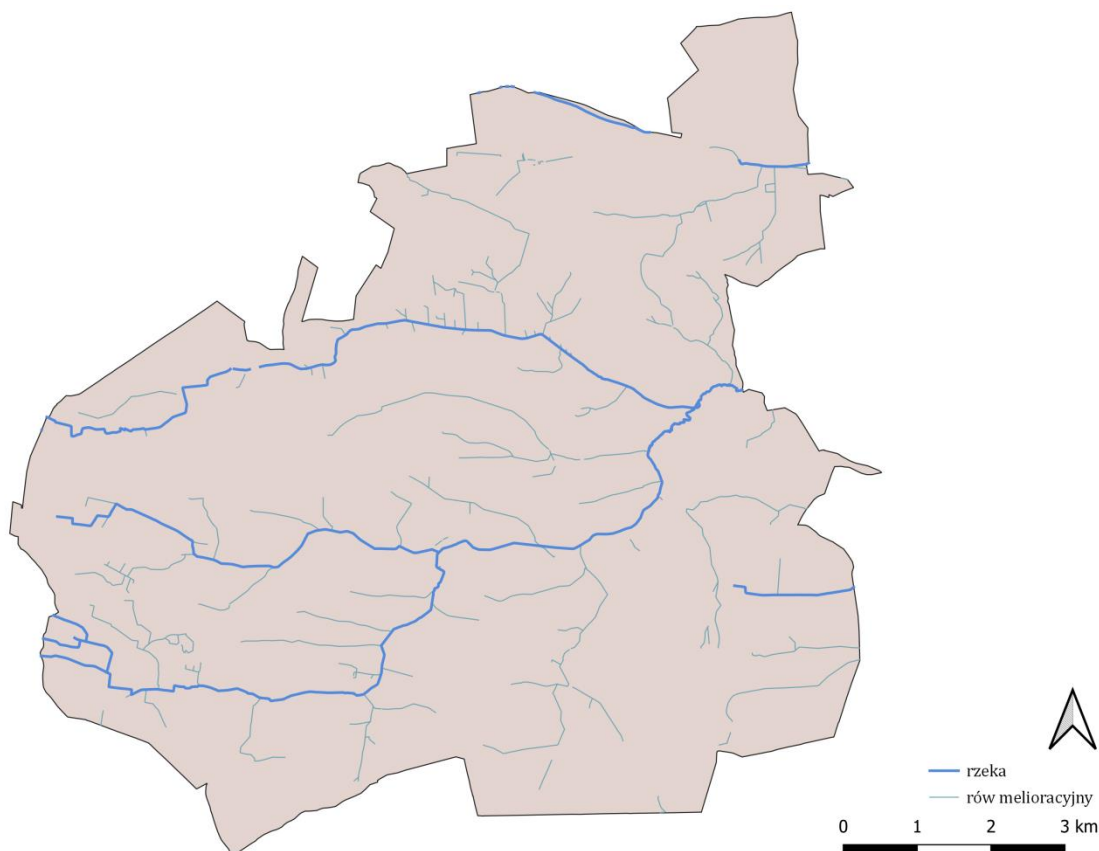
Rysunek 2. Lokalizacja JCWPd nr 73 oraz nr 74

Źródło: www.pgi.gov.pl

Rysunek 3. Wody powierzchniowe w gminie Radzanów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (Bdot10k)

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

1. Obserwowany jest stopniowy spadek liczby mieszkańców w ostatnich pięciu latach z powodu odpływu ludzi do większych ośrodków miejskich, przez co zauważalne są negatywne zjawiska związane z migracjami.
2. Największym sołectwem pod względem liczby ludności w 2020 roku był Rogolin, natomiast drugim Radzanów - centrum usług całej Gminy.
3. Proporcjonalny podział ludności ze względu na płeć w ogólnej liczbie mieszkańców.
4. Obserwowany dodatni przyrost naturalny w przeciągu ostatnich lat wskazuje na brak tendencji do starzejącego się społeczeństwa.
5. Systematyczny spadek wartości salda migracji oznaczający, iż coraz więcej mieszkańców wymeldowuje się z Gminy.
6. Dobrze wyposażona baza placówek oświatowych na terenie Gminy, co pozytywnie wpływa na jakość kształcenia.

7. Wysoki poziom nauczania czego widocznym skutkiem są porównywalne wyniki uczniów z egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku do powiatu białobrzeskiego oraz województwa mazowieckiego.
8. Dostosowany do potrzeb mieszkańców Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej świadczący usługi z zakresu POZ, poradni stomatologicznej oraz pielęgniarstwa długoterminowej.
9. Zauważalny spadek liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w 2020 roku świadczący o poprawiającej się sytuacji materialnej oraz życiowej mieszkańców Gminy.
10. Zapewnieniem bezpieczeństwa w Gminie zajmuje się Posterunek Policji, który podlega pod Komendę Powiatową Policji w Białobrzegach.

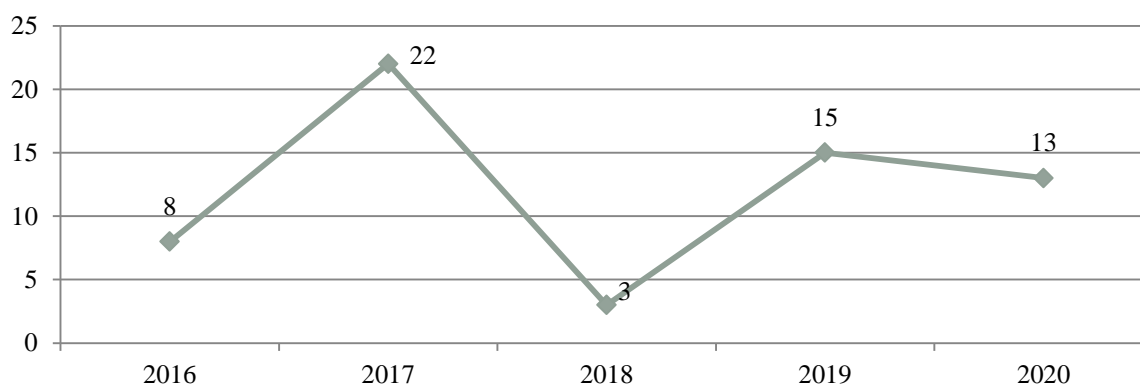
Tabela 1. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w poszczególnych sołectwach w gminie Radzanów w latach 2018-2020

Sołectwo	Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w poszczególnych latach		
	2018	2019	2020
Błeszno	255	252	255
Branica	226	228	229
Bukówno	346	347	339
Czarnocin	278	274	268
Grotki	208	206	205
Kadłubska Wola	267	266	265
Kozłów	114	118	120
Młodynie Dolne	214	208	205
Młodynie Górne	295	289	289
Ocieść	194	199	204
Podlesie	138	139	135
Radzanów	350	350	345

Ratoszyn	166	167	171
Rogolin	358	349	350
Smardzew	174	172	173
Śliwiny	62	63	63
Zacharzów	170	173	171
Żydy	78	79	76
Suma	3893	3879	3863

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rejestru Mieszkańców Gminy Radzanów

Wykres 1. Przyrost naturalny w gminie Radzanów w latach 2016-2020

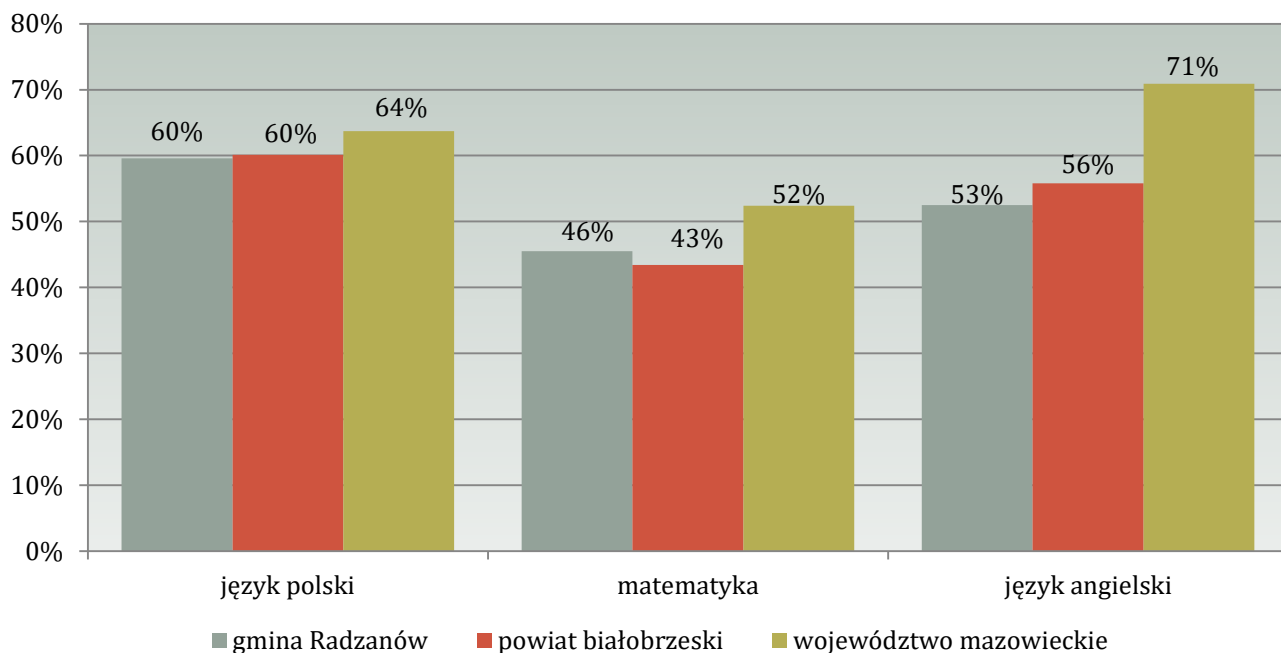
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Tabela 2. Saldo migracji w gminie Radzanów w latach 2016-2020

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
zameldowanie	21	35	28	22	11
wymeldowanie	25	34	40	41	36
saldo migracji	-4	1	-12	-19	-25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykres 2. Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w gminie Radzanów, powiecie białobrzeskim oraz województwie mazowieckim w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Rysunek 4. Szkoła w Rogolinie

Źródło: ewidencja gminna

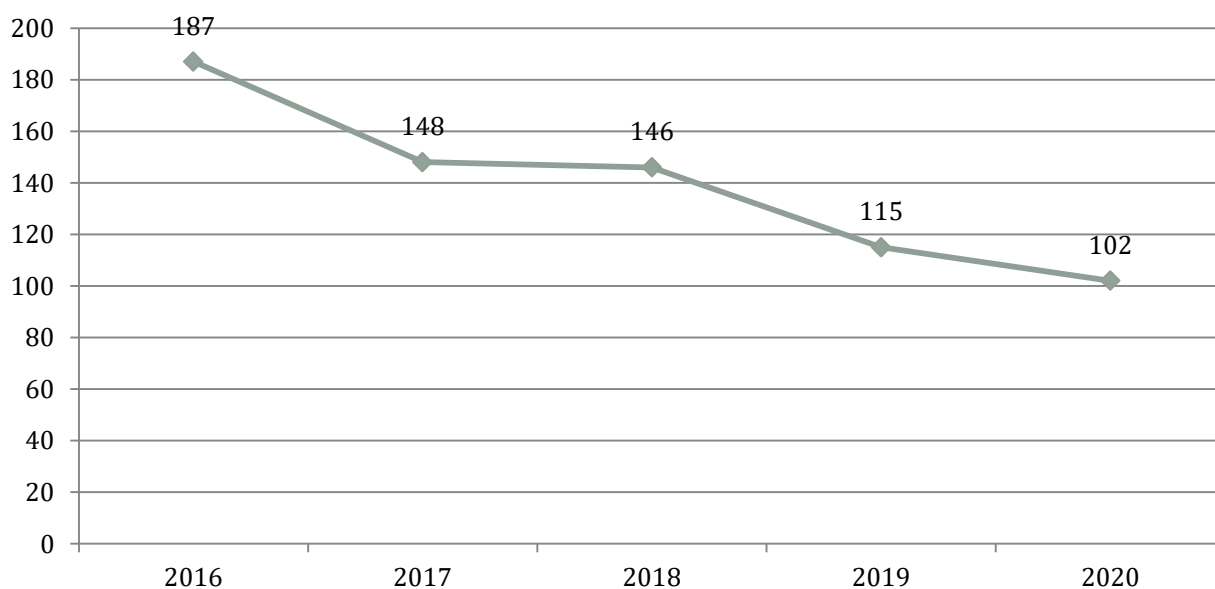

Rysunek 5. Szkoła w Bukównie

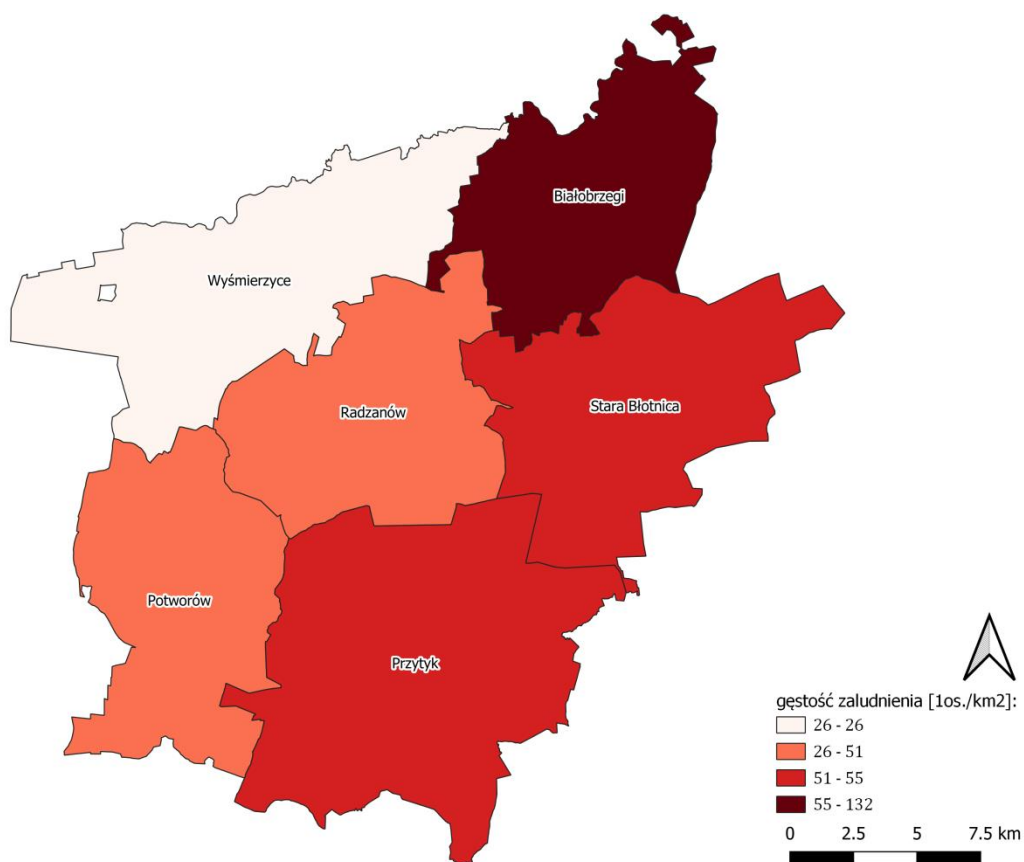
Źródło: ewidencja gminna

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Radzanów w latach 2016-2020

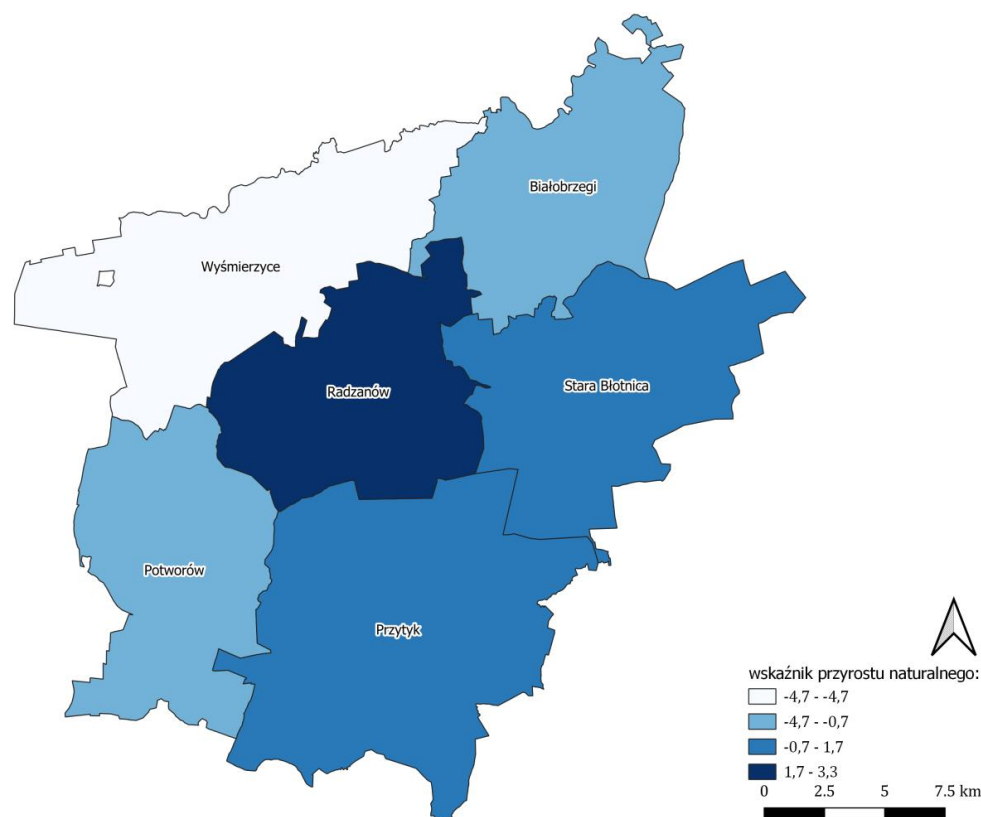
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Rysunek 6. Gęstość zaludnienia w gminie Radzanów oraz sąsiednich gminach w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Rysunek 7. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Radzanów oraz sąsiadujących gminach

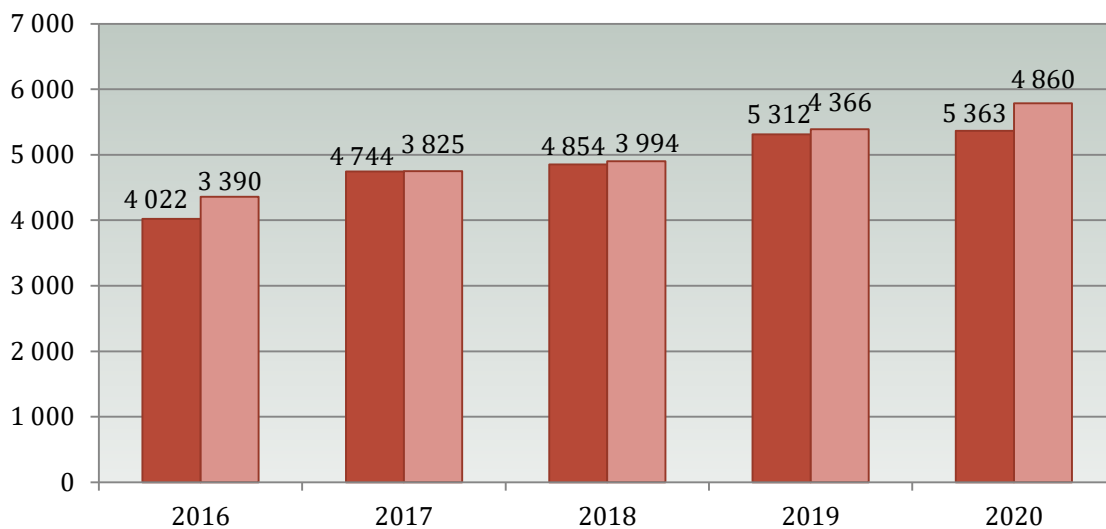

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

2.4. GOSPODARKA

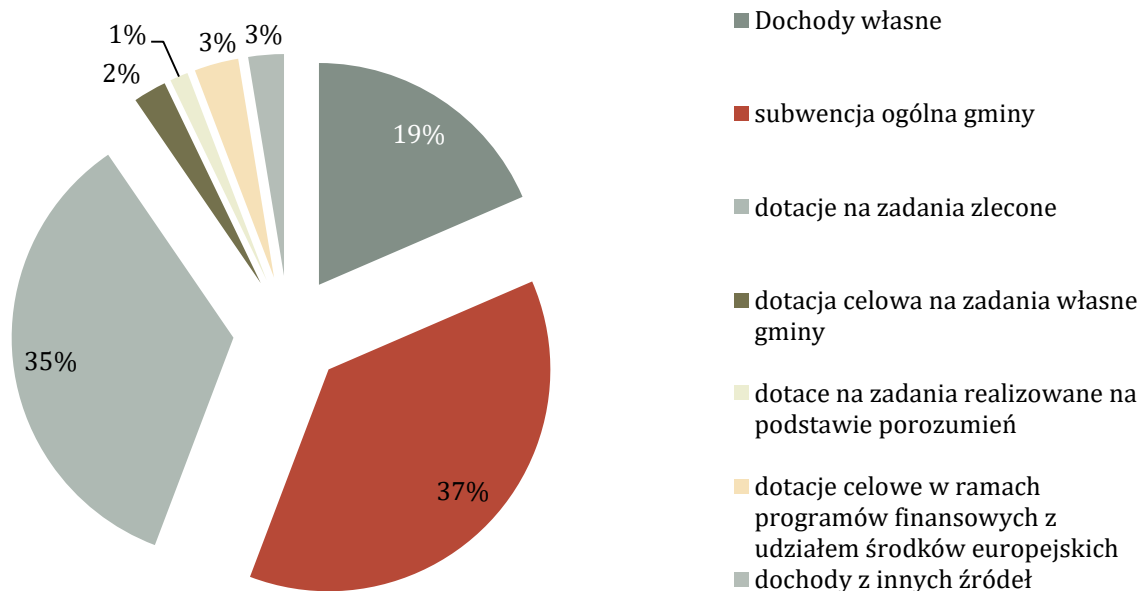
1. Systematyczny wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność w gminie Radzanów.
2. Przeważający udział mikro-przedsiębiorstw w ogólnej liczbie prowadzonych podmiotów gospodarczych świadczący o działaniu firm zatrudniających w większości do 9 pracowników.
3. Zauważalny wzrost liczby osób pozostających bez pracy (głównie mężczyzn) co może mieć związek z trudnością w znalezieniu nowej pracy w gminie Radzanów.
4. Prowadzona racjonalna gospodarka finansowana pozwalająca na zaoszczędzenie środków – w 2020 roku osiągnięto dochody w 103%, natomiast wydatki zrealizowano w 94%.
5. Regularny wzrost kwoty dochodów w ostatnich latach wskazujący na polepszenie się sytuacji finansowej gminy Radzanów.
6. Prowadzone gospodarstwa rolne zajmujące się ekologiczną produkcją owoców i warzyw, w szczególności papryki i truskawek, przyczyniające się do promocji Gminy.

Wykres 4. Wydatki i dochody na 1 mieszkańca w gminie Radzanów w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykres 5. Podział dochodów gminy Radzanów ze względu na źródło ich pochodzenia w 2020 roku

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Radzanów za 2020 rok

2.5. PRZESTRZEŃ

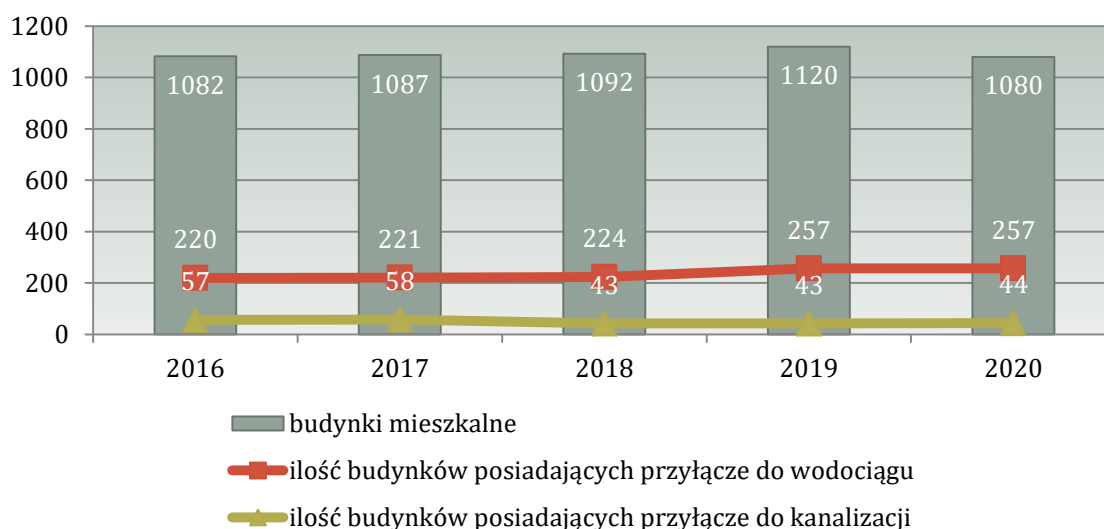
1. Istniejące Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radzanów uchwalone Uchwałą nr VI/34/99 Rady Gminy w Radzanowie z dnia 23 sierpnia 1999r. wymagające poddania szczegółowej aktualizacji, ze względu na zmieniającą się sytuację funkcjonalno-przestrzenną Gminy.
2. Rozbudowana sieć dróg gminnych mająca pozytywny wpływ na jakość życia mieszkańców, dodatkowo zlokalizowana droga krajowa oraz drogi powiatowe w gminie Radzanów umożliwiające łatwiejsze połączenie z gminami sąsiednimi.
3. Niedostosowana siatka kursów komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców.
4. Podejmowane działania służące wydłużeniu sieci wodociągowej, jednak długość sieci kanalizacyjnej jest nadal niewystarczająca.
5. Widoczna potrzeba budowy gminnego gazociągu.
6. Wyznaczone 4 lokale socjalne dla osób potrzebujących pomocy.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w gminie Radzanów w latach 2016 - 2020

		2016	2017	2018	2019	2020
Budynki mieszkalne	Szt.	1 082	1 087	1 092	1 120	1 080
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	93,3	93,4	93,5	93,8	94,1
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	-	3,54	3,53	3,51	3,46	3,45
Lokale socjalne	Szt.	4	4	4	4	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykres 6. Liczba budynków wraz liczbą przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej w latach 2016-2020 w gminie Radzanów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

2.6. KULTURA, SPORT I REKREACJA

1. Prężnie działająca Gminna Biblioteka Publiczna w Radzanowie oferująca dostęp do książek, wydarzeń kulturalnych oraz rozwijania pasji wśród mieszkańców.
2. Niewystarczająca oferta sportowa, przez co społeczność lokalna ma ograniczone możliwości rozwijania zainteresowań sportowych.
3. Organizowane wydarzenia kulturalne z wielu dziedzin promujące sztukę i kulturę wśród społeczności lokalnej.
4. Działający Gminny Klub Sportowy „Młode Wilki”, który prowadzi zajęcia dla dzieci oraz uczestniczy w rozgrywkach ligowych.
5. Szkoły podstawowe posiadające szeroką ofertę zajęć dodatkowych ułatwiają rozwijanie pasji sportowych wśród uczniów.
6. Dofinansowywanie zajęć wyjazdowych na basen do Przysuchy na naukę pływania dla dzieci.
7. Działający Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji posiadający bogatą ofertę szkoleniową przeznaczoną dla osób dorosłych z terenu Gminy.

Rysunek 8. Kościół parafialny pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Bukównie

Źródło: ewidencja gminna

2.7. WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEGO BADANIA ANKIETOWEGO

Poniższy wykres przedstawia średnią ocenę dla każdego bloku tematycznego z badania ankietowego przeprowadzonego w październiku 2021 roku na potrzeby stworzenia Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032. Analizując odpowiedzi respondentów zauważa się, iż w skali od 0 do 5 najlepiej oceniony został obszar szkolnictwa. Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym przyznali, że dostępność do przedszkoli oraz stan obiektów placówek oświatowych w gminie Radzanów jest dobry.

Na drugim miejscu pod względem oceny respondentów znalazł się obszar związany z kulturą, sportem i rekreacją. Ankietowani mieszkańcy w tym zakresie tematycznym najlepiej ocenili stan i wyposażenie, a także dostępność obiektów sportowych. Niestety respondenci zauważają niewystarczającą ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych i seniorów.

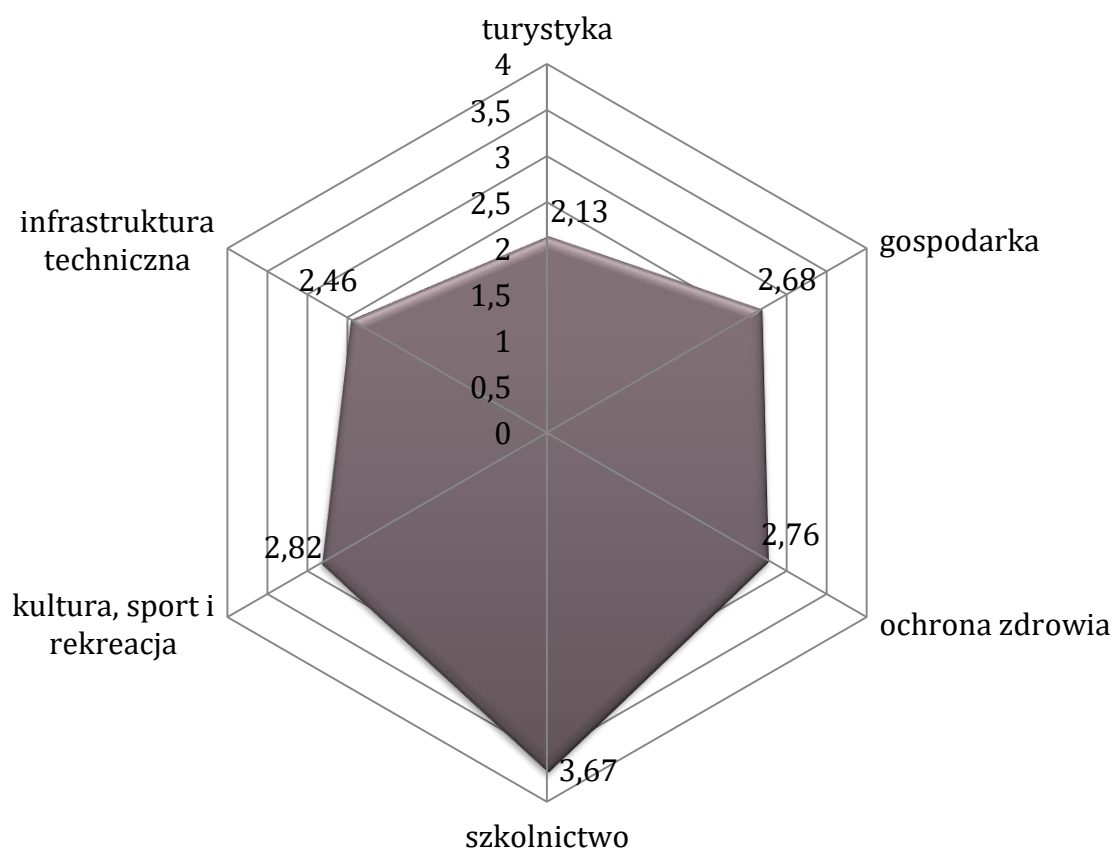
Na kolejnym miejscu znalazł się obszar tematyczny obejmujący ochronę zdrowia. Najwięcej respondentów dobrze lub średnio oceniło stan obiektów i wyposażenie placówek ochrony zdrowia (SPZOZ w Radzanowie). Osoby ankietowane nieco słabiej wypowiadały się o dostępności do podstawowej opieki zdrowotnej.

W bloku tematycznym dotyczącym gospodarki w gminie Radzanów osoby biorące udział w badaniu średnio oceniły dostęp do handlu i usług. Ponadto ankietowani mieszkańcy zauważają potrzebę większej promocji Gminy w celu pozyskania inwestorów. Respondenci zwrócili uwagę również na to, iż mieliby problem w znalezieniu nowej pracy lub rozwojem zawodowym. Oznacza to, że w Gminie jest potrzeba zwiększenia działań promocyjnych w celu pozyskania nowych przedsiębiorców, którzy by tworzyli nowe miejsca pracy.

Odpowiedzi dotyczące infrastruktury technicznej były zróżnicowane. Mieszkańcy akcentowali potrzebę powstania sieci gazociągowej na terenie Gminy. Nieco lepiej ankietowani wypowiedzieli się o sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Dzięki analizie badania ankietowego widać, iż potrzebny jest budowa sieci gazociągowej w gminie Radzanów.

Na ostatnim miejscu, pod względem oceny respondentów, znalazł się blok tematyczny związany z turystyką. Według ankietowanych dostępność bazy noclegowej jest bardzo słaba, natomiast dostęp do obiektów rekreacyjnych jest niewystarczający.

Wykres 7. Średnia ocena poszczególnych bloków tematycznych w badaniu ankietowym

III ANALIZA SWOT

Słowem wstępu należy przybliżyć odbiorcy strategii czym jest i jakie zadanie ma spełniać analiza SWOT w strategicznej ocenie Gminy. Analiza SWOT w usystematyzowany sposób przedstawia metodę określenia wewnętrznych i zewnętrznych czynników mających na celu zaplanowanie dalszego rozwoju. Analizę SWOT dzieli się na cztery główne segmenty, przedstawiające wewnętrzne (słabe oraz mocne strony) oraz zewnętrzne (szanse i zagrożenia) uwarunkowania. Mocne strony określają segmenty oraz aspekty, które wyróżniają Gminę, sprawiają, że staje się ona w oczach odbiorcy bardziej atrakcyjna. Słabe strony natomiast określają aspekty z jakimi Gmina powinna zmierzyć się w przyszłości, a na ich podstawie tworzy się główne cele strategiczne. Szanse przedstawiają zewnętrzne czynniki, które w znaczący sposób mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój i funkcjonowanie Gminy, natomiast zagrożenia określają jakie aspekty w negatywny sposób mogą pogarszać sytuację Gminy w danych obszarach działalności.

3.1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY

- ❖ Rozbudowana sieć dróg gminnych.
- ❖ Regularna poprawa stanu nawierzchni dróg gminnych.
- ❖ Regularny rozwój i inwestowanie w infrastrukturę techniczną.
- ❖ Prowadzenie 4 lokali socjalnych umożliwiające pomoc osobom potrzebującym.
- ❖ Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy.
- ❖ Zmodernizowane boisko gminne.
- ❖ Zmodernizowane i doposażone budynki strażnic OSP i świetlic wiejskich będących miejscami spotkań dla lokalnej społeczności.
- ❖ Bardzo dobrze wyposażone placówki oświatowe.
- ❖ Sale gimnastyczne przy szkole podstawowej w Bukównie i w Rogolinie dostępne dla mieszkańców.
- ❖ Ogólnodostępne boiska i place zabaw przy każdej ze szkół podstawowych.
- ❖ Ośrodek zdrowia dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (windy).

SŁABE STRONY

- ❖ Brak rozwoju sieci kanalizacyjnej w ostatnich latach.
- ❖ Brak gazociągu na terenie Gminy.
- ❖ Zły stan nawierzchni dróg (*w opinii mieszkańców*).
- ❖ Niewystarczająca ilość kursów komunikacji publicznej.
- ❖ Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych i chodników.
- ❖ Niewystarczająca ilość placów zabaw i siłowni zewnętrznej.
- ❖ Niewystarczająca ilość obiektów sportowych.
- ❖ Niewystarczająca ilość przystanków autobusowych.
- ❖ Brak oświetlenia przy niektórych drogach.

SZANSE

- ❖ Inwestycja samorządu w drogi wyższego rzędu.
- ❖ Poszerzenie dostępu do komunikacji publicznej w całym powiecie.
- ❖ Możliwość pozyskania funduszy na remonty i modernizację dróg gminnych.
- ❖ Współpraca międzygminna w zakresie budowy wspólnych ścieżek rowerowych oraz pieszych.
- ❖ Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na dofinansowanie do modernizacji infrastruktury technicznej.

ZAGROŻENIA

- ❖ Pogorszenie się stanu głównych dróg przez ciężki transport.
- ❖ Wzrost kosztów za odbiór odpadów komunalnych.
- ❖ Zwiększenie się ilości barier architektonicznych i komunikacyjnych.
- ❖ Długi czas realizacji założeń oraz niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację planowanych zadań.

3.2. GOSPODARKA

MOCNE STRONY

- ❖ Wsparcie osób poszukujących pracy poprzez sprawnie działającą współpracę w relacji PUP i Gmina.
- ❖ Zwiększająca się liczba podmiotów gospodarczych w przeciągu ostatnich lat.
- ❖ Wykonanie dochodów budżetowych w 103% w 2020 roku.
- ❖ Wzrastająca kwota dochodów w ostatnich latach.
- ❖ Znaczenie ponadlokalne i krajowe gospodarstw zajmujących się uprawą ekologiczną.
- ❖ Bliskie położenie względem większego ośrodka miejskiego jakim jest Radom pozwalające na rozwój społeczno-gospodarczy.

SŁABE STRONY

- ❖ Brak dużego przemysłu, który wpływałby na rozwój Gminy.
- ❖ Brak możliwości rozwoju zawodowego (*w opinii mieszkańców*).
- ❖ Zbyt mała promocja upraw ekologicznych.
- ❖ Większy udział mężczyzn w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.
- ❖ Wzrost liczby osób bezrobotnych w 2020 roku m.in. spowodowany utratą pracy przez pandemię Covid-19.
- ❖ Trudności w znalezieniu pracy na terenie Gminy przez mieszkańców (*w opinii mieszkańców*).
- ❖ Niewystarczająca liczba nowych form zatrudnienia.

SZANSE

- ❖ Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, m.in. Fundusze Unijne.
- ❖ Współpraca z władzami województwa.
- ❖ Wzrost nowych technologii i aktywizacja przedsiębiorstw na terenie powiatu.
- ❖ Poszerzenie współpracy terytorialnej oraz międzysektorowej, zwłaszcza w obszarze ochrony środowiska i promocji, a także gospodarki.
- ❖ Zwiększenie współpracy z Urzędem Pracy w Białobrzegach.
- ❖ Wzrost dochodów mieszkańców Gminy.
- ❖ Wykorzystanie państwowych programów do aktywizacji osób bezrobotnych.
- ❖ Wykorzystanie mody na zdrowy i aktywny tryb życia.
- ❖ Promocja upraw ekologicznych.
- ❖ Zwiększenie znaczenia dystrybucji owoców i warzyw, w tym z gospodarstw ekologicznych.

ZAGROŻENIA

- ❖ Gospodarcze skutki pandemii Covid-19.
- ❖ Wzrost bezrobocia w całym kraju.
- ❖ Brak wystarczającej promocji Gminy w celu przyciągnięcia nowych inwestorów.
- ❖ Brak aktywizacji miejsc pracy w obrębie powiatu.
- ❖ Problemy z zawieraniem współpracy międzygminnej.

3.3. SPOŁECZEŃSTWO

MOCNE STRONY

- ❖ Dobry poziom nauczania w szkołach.
- ❖ Odpowiednia ilość miejsc w szkołach oraz przedszkolach.
- ❖ Dodatni przyrost naturalny.
- ❖ Sprawnie działający Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.
- ❖ Efektywnie działający Posterunek Policji.
- ❖ Podejmowane działania celem poprawy bezpieczeństwa w Gminie.
- ❖ Sprawnie działające dziewięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.
- ❖ Prężnie działająca Gminna Biblioteka Publiczna w Radzanowie.
- ❖ Organizowane wydarzenia kulturalne dostosowane do potrzeb mieszkańców.
- ❖ Malejąca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- ❖ Prowadzony Punkt Apteczny.
- ❖ Prężnie działające dziewięć Kół Gospodyń Wiejskich.
- ❖ Aktywnie działający Gminny Klub Sportowy „Młode Wilki”.

SŁABE STRONY

- ❖ Odpływ młodzieży do większych miast.
- ❖ Niewystarczająca liczba miejsc do spędzania wolnego czasu.
- ❖ Zmniejszająca się liczby mieszkańców w Gminie w ostatnich latach.
- ❖ Brak żłobków co utrudnia podjęcie pracy młodym rodzicom.
- ❖ Brak działalności charytatywnej na rzecz pomocy osobom starszym i z niepełnosprawnościami.
- ❖ Zbyt mały zakres oferowanych usług w Gminie.
- ❖ Obserwowane ujemne saldo migracji w ostatnich latach.
- ❖ Ubóstwo jako najczęstszy powód udzielania pomocy GOPS.
- ❖ Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów *(w opinii mieszkańców)*.
- ❖ Mała liczba zorganizowanych zajęć sportowych przeznaczonych dla osób dorosłych i starszych.

SZANSE

- ❖ Rozwój usług społecznych dla starszych osób oraz dzieci i młodzieży.
- ❖ Wykorzystanie polityki państwa nastawionej na pomoc osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, zagrożonych lub wykluczonych.
- ❖ Wzrost zainteresowania władz wyższego szczebla pomocą społeczną.
- ❖ Większe zainteresowanie społeczności w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
- ❖ Systematyczne rozwijanie oferty Biblioteki do potrzeb mieszkańców.
- ❖ Systematyczny rozwój oferty szkoleń dostępnych na terenie Gminy dla osób dorosłych.

ZAGROŻENIA

- ❖ Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- ❖ Zanikanie tradycji gminnych.
- ❖ Zmniejszanie się utożsamiania z Gminą wśród młodych osób.
- ❖ Zwiększenie się izolacji społecznej u osób starszych.
- ❖ Wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowany pandemią COVID-19.
- ❖ Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
- ❖ Zwiększenie się zapotrzebowania na usługi społeczne i medyczne.
- ❖ Zmieniająca się sytuacja demograficzna w kraju powodująca niekorzystne wskaźniki demograficzne.
- ❖ Brak zainteresowania działaniami integrującymi społeczność.

3.4. ŚRODOWISKO

MOCNE STRONY	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd. ❖ Brak obszarów zagrożonych podtopieniem lub powodzią. ❖ Sprawne odbieranie odpadów komunalnych z gospodarstw domowych. ❖ Dobrze działający Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. ❖ Czyste powietrze <i>(w opinii mieszkańców)</i>. ❖ Sprawnie działająca gminna oczyszczalnia ścieków. ❖ Zapewnienie przez Gminę odbioru nieczystości płynnych z gospodarstw domowych. ❖ Rosnąca stopniowo ilość przydomowych oczyszczalni ścieków. ❖ Rosnąca ilość instalacji fotowoltaicznych na terenie Gminy. ❖ Aktywnie działający Gminny Punkt Konsultacyjny Programu „Czyste Powietrze”. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Niezadawalające zaangażowanie w działania proekologiczne <i>(w opinii mieszkańców)</i>. ❖ Zbyt mało rozwinięta sieć kanalizacyjna. ❖ Duża ilość zbiorników bezodpływowych. ❖ Niska świadomość społeczna w zakresie ochrony środowiska. ❖ Brak oceny stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych. 	SŁABE STRONY
SZANSE	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Prowadzenie kampanii zachęcających do dbania o środowisko. ❖ Zwiększenie ilości dotacji na wymianę pieców węglowych. ❖ Współpraca międzygminna w zakresie ochrony środowiska. ❖ Wspieranie mieszkańców korzystających z odnawialnych źródeł energii. ❖ Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zanieczyszczenie wód odpadami. ❖ Rosnące stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi. ❖ Małe zainteresowanie zainteresowania dbałością o środowisko wśród społeczności. ❖ Degradacja środowiska poprzez nieodpowiednie prowadzenie upraw rolnych. ❖ Zwiększenie się produkcji i zużycia plastiku. 	ZAGROŻENIA

IV OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Według ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w strategii rozwoju gminy należy uwzględnić obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz OSI kluczowe dla gminy, jeśli takie istnieją wraz z zakresem planowanych działań¹. Zgodnie z proponowanymi zapisami dotyczącymi obszarów strategicznej interwencji w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, omawiany obszar definiowany jest jako „wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie lub rozwiązania regulacyjne”.

Na poziomie województwa mazowieckiego określono obszary strategicznej interwencji – w tym obszary problemowe oraz wzrostu. Zidentyfikowane obszary odnoszą się do problemów utrudniających rozwój poszczególnych podregionów bądź potencjałów możliwych do wykorzystania w celu pobudzenia procesów rozwojowych w określonych częściach województwa.

Wyznaczone dwa rodzaje OSI w województwie mazowieckim to:

- problemowe:
  - ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
  - warszawski zachodni, warszawki wschodni i miasto Warszawa,
- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:
  - miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
  - miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalne bieguny wzrostu².

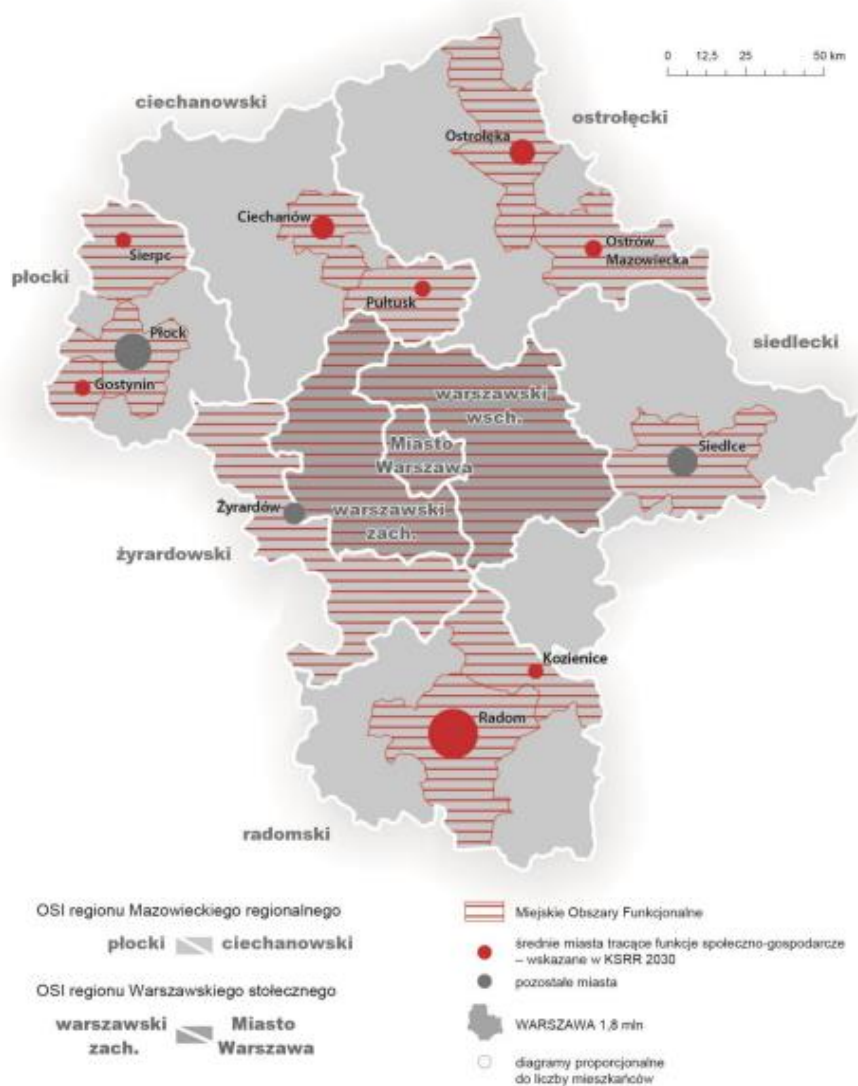
---

¹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295, 2020, z 2020 r. poz. 1378, 2327)

² Projekt Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

Gmina Radzanów została zdefiniowana z poziomu krajowego, wskazane w SOR oraz KSRR 2030, jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją. Określa się tak obszary wiejskie przejawiające niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej³.

Rysunek 9. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Źródło: Projekt Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

³ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

W procesie konsultacji społecznych oraz poprzez analizę danych statystycznych, wyodrębniono obszar strategicznej interwencji, obejmujący swoim zasięgiem całą gminę Radzanów. Decyzja ta podyktowana jest strukturą funkcjonalno-przestrzenną Gminy, gdzie nie wyodrębnia się obszarów szczególnie zagrożonych lub obszarów wymagających odrębnych działań. Zaplanowane kierunki działań odnosić się będą do całego obszaru Gminy.

V WIZJA

W trakcie badania ankietowego na potrzeby stworzenia Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 mieszkańcy mieli możliwość podzielenia się tym jakie jest ich wyobrażenie Gminy w 2032 roku. Zdecydowana większość respondentów (28,1%) wskazała na to, iż chciałyby, aby Gmina utożsamiana była z gminą rolniczą, gdzie produkowana jest zdrowa żywność wysokiej jakości. Blisko co czwarty ankietowany wskazał, że jego wizja to Gmina przedsiębiorcza, atrakcyjna dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. 22,3% mieszkańców biorących udział w badaniu chciałyby, aby Gmina była kojarzona z dostępem do wysokiej jakości edukacji w szkołach podstawowych, natomiast 13,7% z dostępem do wysokiej jakości usług społecznych.

Tabela 4. Pytanie ankietowe dla mieszkańców „Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź z czym chciałby/chciałyby Pan/i aby utożsamiano gminę Radzanów w roku 2032?”

Odpowiedź	%
z gminą rolniczą – gdzie produkowana jest zdrowa żywność wysokiej jakości,	28,1%
z gminą przedsiębiorczą, atrakcyjną dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy,	26,6%
z gminą zapewniającą dostęp do wysokiej jakości edukacji w szkołach podstawowych,	22,3%
z gminą zapewniającą dostęp do wysokiej jakości usług społecznych,	13,7%
z gminą ekologiczną dbającą o środowisko naturalne i estetykę otoczenia,	4,3%
z gminą dbającą o swoją historię (dbałość o miejsca pamięci, upamiętnianie rocznic historycznych związanych z gminą, wytyczone szlaki spacerowe, spacerowe po najciekawszych zakątkach gminy),	4,3%
z czymś innym	0,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Wizja określa stan jaki po zrealizowaniu wyznaczonych celów oraz zadań Gmina będzie mogła osiągnąć. Dzięki analizie danych zastanych oraz wyników badania ankietowego sformułowano wizję, która brzmi:

Gmina Radzanów zapewniająca wysokiej jakości usługi społeczne dla mieszkańców, które podnoszą poziom ich życia; wspierająca lokalne przedsiębiorstwa w szczególności związane z ekologicznym rolnictwem; dbająca o zasoby przyrodnicze jednocześnie chroniąc środowisko naturalne.

VI CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

Jednym z podstawowych etapów opracowania Strategii Rozwoju jest określenie celów strategicznych oraz operacyjnych, w tym wynikających z nich zadań.

Cele strategiczne są elementem Strategii Rozwoju Gminy, które służą usystematyzowaniu, zhierarchizowaniu oraz określeniu podstawowych czynników, które należy realizować w trakcie trwania danego dokumentu. Aby wdrażanie strategii było łatwiejsze a realizacja głównych celów bardziej kompleksowa, cele strategiczne dzieli się na sfery dotyczące danych kierunków rozwoju (np. cele w obszarze: gospodarki, środowiska).

Cele operacyjne są wyznaczane na niższym szczeblu, służą one określeniu jakie główne działania należy podjąć w obszarze planowanych celów strategicznych.

Kierunki działań (zadania) wyznaczają szczegółowe inwestycje jakie Gmina powinna podjąć w trakcie trwania strategii.

Dane cele strategiczne sformułowane zostały na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych, diagnozy strategicznej oraz analizy SWOT, z których wyłoniły się podstawowe problemy.

Wśród najważniejszych obszarów działań, które zostały określone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz diagnozy strategicznej, wyróżniono 3 główne w zakresie społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym:

Rysunek 10. Cele strategiczne gminy Radzanów

Określone cele strategiczne mają za zadanie eliminację istniejących barier na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów, a w następstwie prowadzić do zrównoważonego rozwoju.

CEL STRATEGICZNY**1****Stworzenie konkurencyjnej gospodarki lokalnej wspierającej rolnictwo oraz przedsiębiorczość**

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Proponowany wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów	Trend
Promocja i wspieranie zatrudnienia wśród mieszkańców	Organizowanie spotkań dla osób pozostających bez zatrudnienia dotyczących wolnych stanowisk pracy w Gminie	Zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych w Gminie	↓
	Współpraca Władz Gminy z Powiatowym Urzędem Pracy			
	Promocja dostępnych miejsc pracy w obiektach użyteczności publicznej			
Zwiększenie utożsamiania się mieszkańców z Gminą	Realizacja programów na rzecz integracji społecznej przy wykorzystaniu środków zewnętrznych	Zwiększenie współpracy między Władzami Gminy a mieszkańcami oraz pomiędzy samymi mieszkańcami	Liczba mieszkańców biorących udział w konsultacjach społecznych	↑
	Prowadzenie wolontariatu na rzecz osób starszych		Liczba wolontariuszy w Gminie	↑

	Udostępnianie najważniejszych informacji dotyczących Gminy oraz wydarzeń na stronie internetowej Gminy	Zwiększenie poczucia zaufania do władz publicznych	Liczba informacji na stronie Urzędu Gminy	↑
Wsparcie lokalnych przedsiębiorców	Udostępnianie informacji o istniejących formach wsparcia dla przedsiębiorców	Zwiększenie znaczenia przedsiębiorczości w Gminie	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych	↑
	Prowadzenie kursów/warsztatów dla młodzieży i dorosłych mieszkańców z zakresu przedsiębiorczości	Wzrost zainteresowania prowadzeniem działalności gospodarczej	Liczba przeprowadzonych zajęć	↑
Promocja rolnictwa	Udzielanie wsparcia gospodarstwom rolnym	Zwiększenie zainteresowania uprawami ekologicznymi	Liczba możliwych form wsparcia dla rolników	↑
	Udostępnianie informacji o produktach ekologicznych na stronie Gminy		Liczba udostępnionych informacji	↑
	Organizacja wydarzeń związanych z promocją produktów rolnych, w tym papryki oraz ekologicznych owoców i warzyw		Liczba zorganizowanych wydarzeń	↑

CEL STRATEGICZNY

2

Podniesienie kapitału ludzkiego poprzez rozwój usług społecznych

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów	trend
Poszerzenie dostępności usług społecznych i ochrony zdrowia	Rozbudowa i doposażenie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej	Podwyższenie jakości świadczonych usług	Zadowolenie mieszkańców z jakości świadczonych usług medycznych	↑
	Prowadzenie badań profilaktycznych dla społeczności lokalnej	Polepszenie stanu zdrowia mieszkańców	Liczba przeprowadzonych akcji/działań profilaktycznych dla mieszkańców	↑
	Prowadzenie okresowych spotkań dotyczących higieny i zdrowia uczniów	Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży na temat zdrowia	Liczba przeprowadzonych spotkań w szkołach	↑
	Promocja spotkań profilaktycznych	Zapobieganie powstawaniu uzależnień wśród mieszkańców	Ilość zorganizowanych spotkań	↑
	Udostępnianie informacji w miejscach publicznych o dostępnych formach pomocy społecznej	Zapewnienie pomocy osobom potrzebującym wsparcia	Liczba lokali socjalnych i mieszkań chronionych	↑

Zapewnienie mieszkańcom dostępu do sportu i kultury				
	Systematyczne wsparcie Biblioteki Publicznej		Liczba działań wspierających funkcjonowanie Bibliotek	↑
	Dostosowanie oferty Biblioteki do potrzeb mieszkańców		Liczba osób korzystających z Biblioteki	↑
	Dopasowanie pozycji literackich oraz wydarzeń kulturalnych do potrzeb seniorów			
	Budowa siłowni zewnętrznej	Zwiększenie bazy sportowej	Liczba siłowni zewnętrznych	↑
	Budowa placów zabaw dla dzieci		Liczba placów zabaw	↑
	Zagospodarowanie zieleni oraz małej architektury		Liczba nowych miejsc do rekreacji	↑
	Budowa nowych obiektów sportowych		Liczba obiektów sportowych	↑
	Organizacja zajęć sportowych na wolnym powietrzu dla osób dorosłych		Liczba przeprowadzonych zajęć dla osób dorosłych	↑
	Dostosowanie oferty obiektów sportowych do potrzeb mieszkańców		Liczba osób korzystających z obiektów sportowych	↑

Podniesienie bezpieczeństwa na terenie Gminy	Promocja numerów alarmowych w miejscach publicznych	Zwiększenie bezpieczeństwa w Gminie	Liczba plaketek informujących o numerach alarmowych w Gminie	↑
	Modernizacja oraz doposażanie placówek szkolnych	Poprawa jakości kształcenia	Liczba podjętych działań mających na celu poprawę jakości kształcenia	↑
Zwiększenie jakości nauczania w szkołach	Prowadzenie szkoleń i kursów poszerzających kompetencje nauczycieli		Liczba kursów	↑
	Budowa przedszkola/żłobka		Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy	Liczba nowych miejsc w przedszkolach/żłobkach

CEL STRATEGICZNY

3

Prowadzenie skutecznej polityki przestrzennej z zachowaniem szczególnej uwagi na środowisko naturalne

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Proponowany wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów	Trend
Rozwój sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej	Kontrolowanie zbiorników bezodpływowych i częstotliwości wywozu nieczystości płynnych	Zwiększenie jakości stanu środowiska przyrodniczego	Liczba kontroli zbiorników bezodpływowych	↑
	Systematyczna modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej		Długość sieci wodno-kanalizacyjnej	↑
	Rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków		Liczba podjętych działań w zakresie modernizacji oczyszczalni ścieków	↑
	Modernizacja istniejącej i budowa nowej stacji uzdatniania wody		Liczba podjętych działań w zakresie stacji uzdatniania wody	↑
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	↑

	Przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej przez rolników	Zwiększenie jakości wód oraz regulacja istniejącej gospodarki wodnej	Liczba gospodarstw rolnych stosujących ekologiczne praktyki	↑
Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat ekologii	Organizowanie spotkań informacyjnych nt. możliwości pozyskania dofinansowania na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków	Większa dbałość mieszkańców o środowisko naturalne	Liczba możliwych form wsparcia	↑
	Wsparcie mieszkańców zakładających zbiorniki bezodpływowe			↑
	Prowadzenie wydarzeń oraz warsztatów o tematyce prośrodowiskowej		Liczba zorganizowanych wydarzeń	↑
	Edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach		Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ekologii	Liczba przeprowadzonych spotkań/prelekcji w zakresie ekologii w placówkach oświatowych
Promowanie odnawialnych źródeł energii	Promocja odnawialnych źródeł energii	Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat OZE	Liczba plakatów/ulotek w Gminie	↑
	Promocja systemów fotowoltaicznych			

Ochrona środowiska przyrodniczego wraz z adaptacją do zmian klimatycznych	Wyposażenie miejsc publicznych w kosze na śmieci	Zachowanie czystości w miejscach publicznych	Liczba pojemników na odpady	↑
	Zapobieganie powstawaniu dzikich wysypisk śmieci		Liczba kontroli czystości środowiska przyrodniczego	↑
	Wsparcie mieszkańców w wymianie pieców węglowych	Poprawa jakości powietrza	Liczba gospodarstw posiadających piec węglowy	↓
	Monitorowanie stanu i jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych	Zachowanie ochrony różnorodności gatunkowej flory i fauny	Liczba podjętych działań w zakresie monitoringu jakości wód	↑
Usprawnienie komunikacji publicznej	Dostosowanie siatki połączeń komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców	Zwiększenie dostępności komunikacji publicznej	Liczba kursów komunikacji publicznej w poszczególnych sołectwach	↑
	Modernizacja przystanków autobusowych		Liczba zmodernizowanych przystanków autobusowych	↑
	Zwiększanie dostępności informacji dotyczących rozkłady jazdy komunikacji publicznej		Liczba udostępnionych informacji w zakresie rozkładu jazdy	↑

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej	Doposażenie dróg gminnych w latarnie świetlne	Zwiększenie jakości życia mieszkańców	Liczba latarni w Gminie	↑
	Budowa sieci gazociągowej		Długość sieci gazociągowej	↑
	Zastosowanie OZE w budynkach gminnych		Liczba budynków posiadających dostęp do OZE	↑
	Budowa chodników przy drogach gminnych	Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych	Liczba działań w zakresie budowy chodników	↑
	Modernizacja i budowa dróg gminnych	Podwyższenie jakości transportu w Gminie	Liczba działań związanych z budową dróg	↑
Skuteczne zarządzanie przestrzenią w Gminie	Systematyczne tworzenie przestrzeni publicznych	Zwiększenie jakości przestrzennego wizerunku gminy	Liczba nowych przestrzeni publicznych	↑
	Usuwanie barier architektonicznych w przestrzeni publicznej	Zniwelowanie barier architektonicznych dla osób starszych oraz z niepełnośprawnościami	Liczba podjętych działań w zakresie niwelowania barier architektonicznych	↑
	Systematyczna aktualizacja dokumentów planistycznych oraz monitoring ich wdrażania	Zniwelowanie negatywnych zjawisk społecznych	Liczba zaktualizowanych dokumentów planistycznych	↑

Przy realizacji powyższych celów gmina Radzanów planuje podejmować starania o środki zewnętrzne wspomagające osiągnięcie oczekiwanych rezultatów i zadań wyznaczonych do poszczególnych celów operacyjnych. Zadania będą realizowane w miarę możliwości finansowych Gminy.

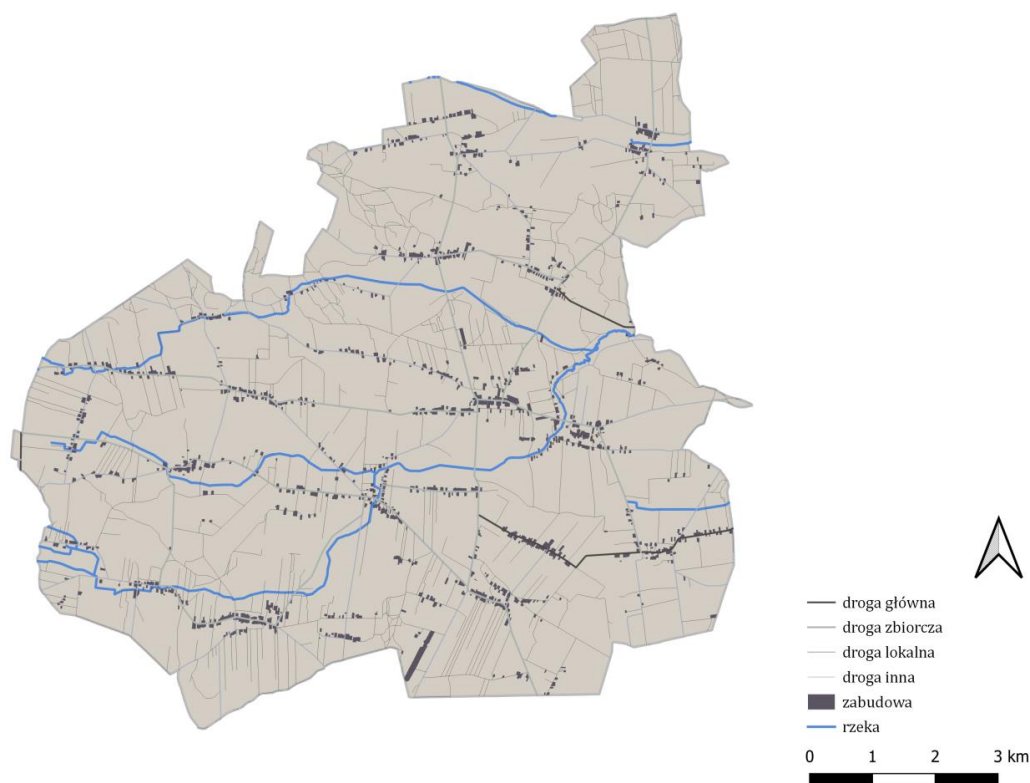
VII MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej prezentuje pożądane kierunki rozwoju przestrzennego gminy w danym horyzoncie czasowym. Przedstawia on zmiany, jakie powinny zaistnieć w przestrzeni, by zrealizować wyznaczone cele strategiczne oraz osiągnąć efekty tych celów.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanów ma na celu zobrazowanie planowanych inwestycji na najbliższe lata. Inwestycje te podzielono na cztery grupy: infrastrukturę społeczną, infrastrukturę techniczną, infrastrukturę środowiskową oraz infrastrukturę sportową.

Poniżej przedstawione zostały uwarunkowania osadnicze wraz z siecią komunikacyjną w gminie Radzanów. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana jest przeważnie wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Budynki o funkcjach usługowo-handlowych oraz przemysłowo-usługowych zlokalizowane są w centrum, czyli miejscowości Radzanów.

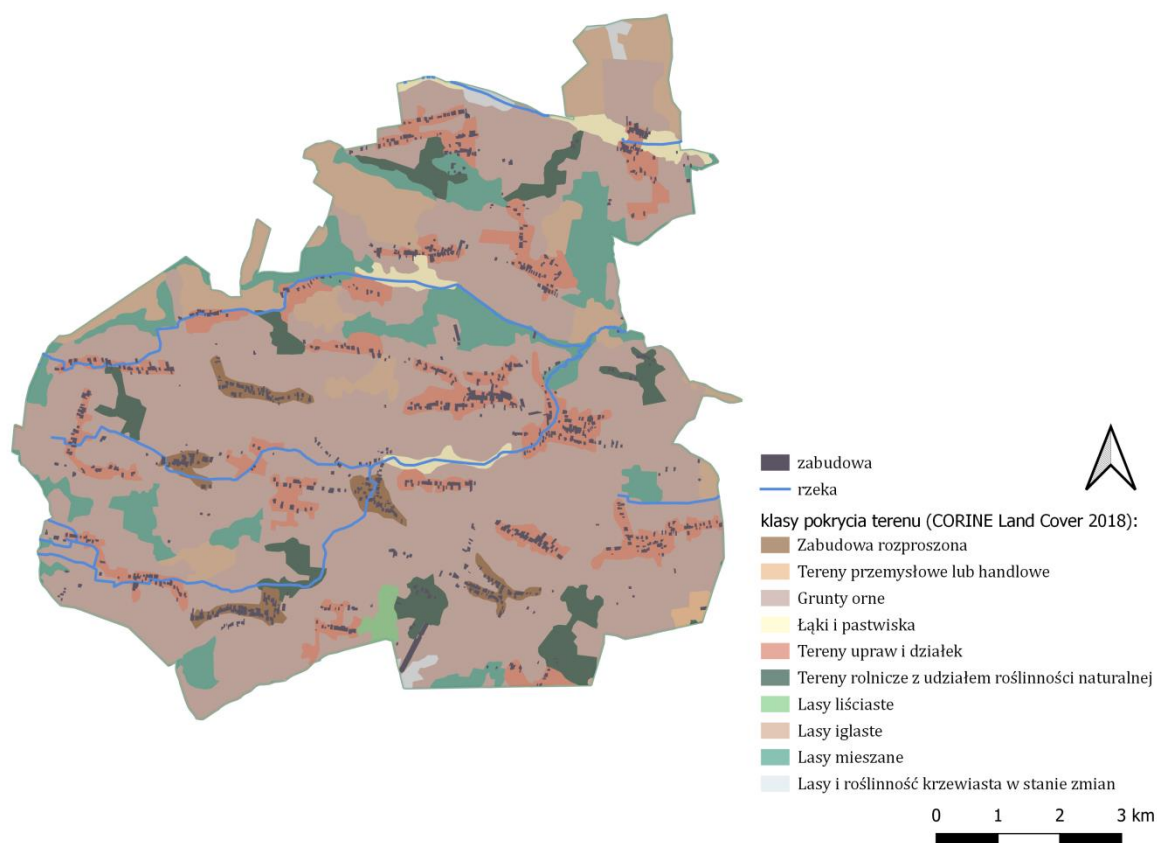
Rysunek 11. Uwarunkowania osadnicze oraz komunikacyjne w gminie Radzanów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (Bdot10k)

Użytkowanie terenu Gminy jest zróżnicowane, jednak z uwagi na to, iż jest to gmina wiejska widoczny jest duży udział terenów zajętych przez grunty orne. Większość terenów leśnych zlokalizowanych jest w północnej części i są to lasy mieszane, natomiast na południu Gminy występuje las liściasty.

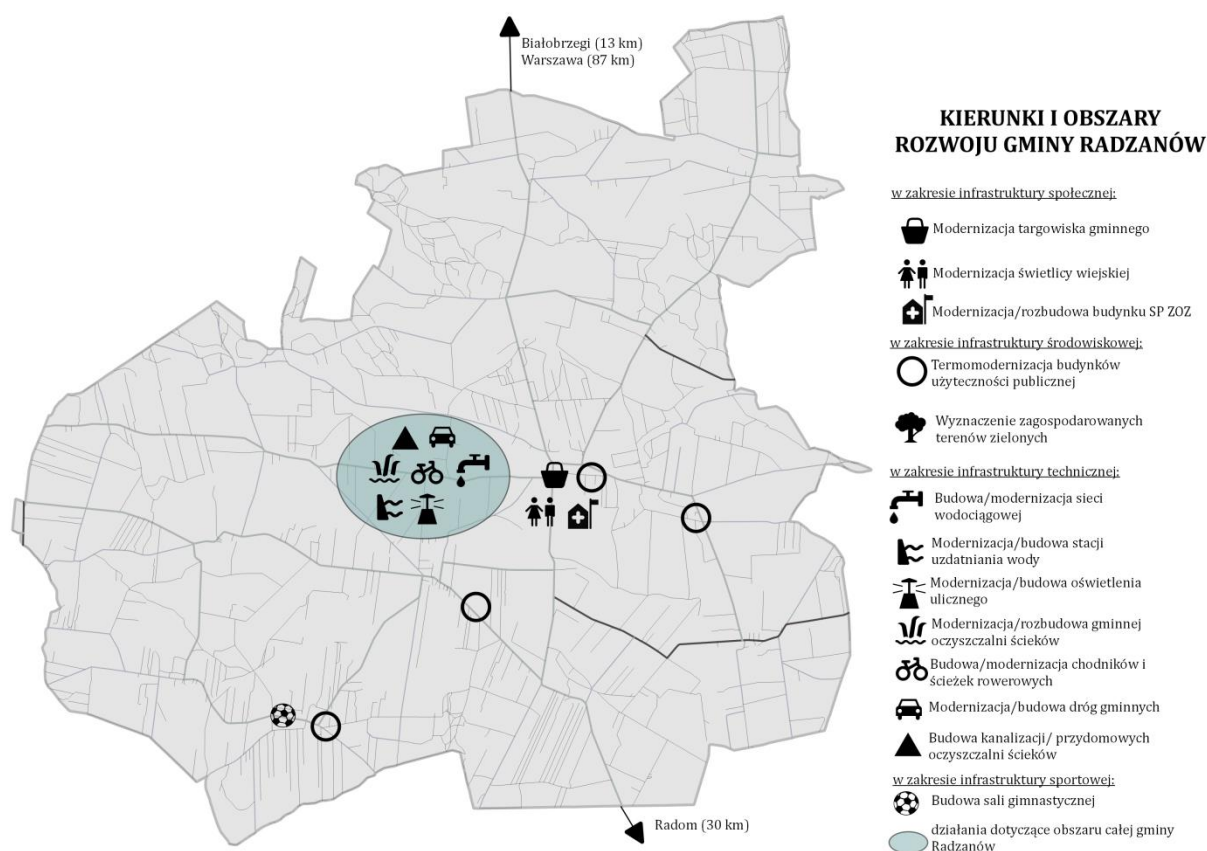
Rysunek 12. Użytkowanie terenu w gminie Radzanów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (Bdot10k) oraz CORINE Land Cover 2018⁴

⁴ Projekt Corine Land Cover 2018 w Polsce został zrealizowany przez Instytut Geodezji i Kartografii i sfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Wyniki projektu zostały pozyskane ze strony internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska clc.gios.gov.pl.

Rysunek 13. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanów

Źródło: opracowanie własne

1.1. REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą uwarunkowań przestrzennych w Gminie.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, rekomenduje się prowadzenie polityki rozwoju:

- rozwój zabudowy wzdłuż głównych szlaków drogowych oraz w centrum Gminy jakim jest miejscowość Radzanów,
- rozwój usług handlowych i pielęgnacyjno-kosmetycznych w centrum Gminy na potrzeby mieszkańców,
- ochrona obszarów cennych kulturowo, a także związanych z tradycją Gminy,
- podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostosowanie rodzaju i dostępności usług,
- rozwój infrastruktury technicznej w miejscach nowej zabudowy.

VIII NAWIĄZANIE DO NADRZĘDNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH – KRAJOWYCH ORAZ REGIONALNYCH

8.1. ZGODNOŚĆ Z ZAŁOŻENIAMI PROGRAMOWYMI UE ORAZ POLITYKA RÓWNYCH SZANS

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP). To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie planuje się przeznaczyć 72,2 miliarda euro oraz środków z Funduszy na rzecz Sprawiedliwej Transformacji o wartości 3,8 miliarda euro. Łącznie to około 76 miliardów euro.

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego** służy wzmacnianiu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- **Fundusz Spójności** służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- **Europejski Fundusz Społeczny+** ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Proponowane fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Podkreśla się również działania finansowane w **ramach Funduszy norweskich i EOG** opierające się na wspólnych wartościach, takich jak poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Działania Krajowego Punktu Kontaktowego oraz Operatorów Programów i Beneficjentów podejmowane są w duchu

hasła „Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej”. Uczestnicy procesu wdrażania Funduszy norweskich i EOG są związani szeregiem przepisów prawa międzynarodowego oraz krajowego, zobowiązującego do przestrzegania zakazu dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przesłankę – płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

8.2. POZIOM KRAJOWY

Planowanie strategiczne na poziomie krajowym wyznacza (wg nowych przepisów ustawy⁵ o zmianie ustawy i zasadach polityki rozwoju) strategia kraju, na okres 10-15 lat. Podstawowym dokumentem na poziomie krajowym jest **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, a jej dopełnienie stanowi **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**.

W przyjętej strategii wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Głównym celem strategii krajowej jest *„efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich socjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”*.

We wszystkich aspektach strategii podkreśla się kluczową rolę współdziałania instytucji w wieloszczeblowym systemie zarządzania publicznego w realizacji przekrojowej interwencji publicznej⁶.

Głównymi wyznacznikami określonymi dla rozwoju polityki regionalnej na poziomie kraju są:

- Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie zagrożeń środowiska.
- Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych.
- Rozwój wsparcia kapitału ludzkiego i społecznego.
- Wzrost produktywności oraz innowacyjności regionalnych gospodarek.
- Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach.

---

⁵ Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw

⁶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

- Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowanie działań rozwojowych) oraz współpracy między samorządem terytorialnym i między sektorami.
- Przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych.

Co więcej, w tworzeniu strategii rozwoju na poziomie krajowym, istotne stają się również dokumenty strategiczne, takie jak:

- **Polityka ekologiczna państwa 2030** – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu** do 2030 roku,
- **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa, rybactwa 2030**,
- **Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP 2022**,
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego**,
- **Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy**,
- **Plany zarządzania ryzykiem powodziowym**,
- **Plan przeciwdziałania skutkom suszy**.

8.3. POZIOM REGIONALNY

Na poziomie regionalnym głównymi dokumentami strategicznymi są: strategię rozwoju województwa oraz strategię rozwoju ponadlokalnego. W związku z powyższym, dokumentem nadrzędnym dla Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032, zgodnie z zapisami mówiącymi, iż „Strategia rozwoju gminy jest spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującą tę gminę” jest Projekt Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Zgodność z ww. dokumentem obejmowała przede wszystkim wyodrębnione w powyższej strategii kierunki rozwoju, a także kształtowanie polityki przestrzennej na poziomie regionalnym.

Na poziomie regionalnym głównymi dokumentami strategicznymi są: strategię rozwoju województwa oraz strategię rozwoju ponadlokalnego. Nowelizacja wyżej wymienionej ustawy w pkt 2.1. wyłączyła strategię rozwoju powiatów z obowiązku

dostosowania się do nowych zapisów ustawy, rekomendując opracowywanie np. strategii dla obszarów metropolitarnych.

Podstawowym dokumentem określającym cele strategiczne na poziomie województwa mazowieckiego jest **Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+**.

Zawarty w Strategii cel główny brzmi: *Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.*

Ponadto przyjęto pięć celów strategicznych:

1. Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze.
2. Dostępne i mobilne Mazowsze.
3. Zielone, niskoemisyjne Mazowsze.
4. Mazowsze zintegrowane społecznie.
5. Mazowsze bogate kulturowe.

6.4. POLITYKA PRZESTRZENNA W STRATEGII ROZWOJU

Jednym z najważniejszych zadań samorządu terytorialnego jest kreowanie ładu przestrzennego. Według Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ład przestrzenny określa się jako ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Planowanie przestrzenne, w tym polityka przestrzenna Gminy, powinna regulować oraz ograniczać rozwój spontaniczny. Podstawowym dokumentem określającymi politykę przestrzenną w Gminie jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego - dokument ten nie stanowi prawa miejscowego.

Strategia Rozwoju Gminy, również w dużym stopniu kształtuje oraz określa politykę przestrzenną i stanowi podstawę do tworzenia, poprawy oraz rozwoju działań związanych z planowaniem przestrzennym. Strategia Rozwoju Gminy Radzanów, określa w szczególności sposób wszelkie relacje społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne, które prowadzą do tworzenia ładu przestrzennego w Gminie. W związku z nowelizacją ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju, gdzie ważnym aspektem dla Gminy powinien być rozwój polityki przestrzennej, stworzono model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Gminy, co więcej, zwrócono uwagę na kontekst planowania przestrzennego oraz określono cele i zadania związane z kreowaniem polityki przestrzennej w Gminie.

6.5. ZGODNOŚĆ CELÓW ZAWARTYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY RADZANÓW NA LATA 2022-2032 Z CELAMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM ORAZ PONADLOKALNYM

Tabela 5. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 z celami Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030r.)

		Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032		
		Cel strategiczny		
		Cel.1.	Cel.2.	Cel.3.
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 r.)	1. Cel strategiczny. Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.	Cel.1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.		
		Cel.2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.		
		Cel.3. Skuteczne państwo i służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.		

Tabela 6. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

		Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032		
		Cel strategiczny		
		Cel.1	Cel.2	Cel.3
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1. Cel strategiczny. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.			
	<p>Cel.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją</p> <p>Cel.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.</p>			

		Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032		
		Cel strategiczny		
		Cel.1	Cel.2	Cel.3
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1. Cel strategiczny. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	Cel.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego.		
		Cel.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych		
		Cel.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczenie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów		

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030		Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032		
		Cel strategiczny		
		Cel.1	Cel.2	Cel.3
2. Cel strategiczny. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Cel.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego			
	Cel.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.			
	Cel.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach			

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030		Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032			
		Cel strategiczny			Cel.3
		Cel.1	Cel.2	Cel.3	
2. Cel strategiczny. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.		Cel.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem			
		Cel.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym			
		Cel.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych			
		Cel. 4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej			

Tabela 7. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 z celami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

		Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032		
		Cel strategiczny		
		Cel.1.	Cel.2	Cel.3
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze			
	Dostępne i mobilne Mazowsze			
	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze			
	Mazowsze zintegrowane społecznie			
	Mazowsze bogate kulturowo			

IX SYSTEM WDRAŻANIA I FINANSOWANIA

9.1. SYSTEM WDRAŻANIA

Prawidłowy proces wdrażania Strategii Rozwoju Gminy opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami Gminy. Strategia Rozwoju jest aktem prawa miejscowego, dlatego powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych Gminy. Jako, że Strategia Rozwoju Gminy Radzanów jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 11 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być władze Gminy (w tym Wójt oraz Urząd Gminy, jak i wszystkie jej jednostki).

W procesie wdrażania strategii należy przede wszystkim wyróżnić oraz nadać odpowiednie zadania osobom bądź jednostkom. Wśród nich powinni znaleźć się:

- podmiot odpowiedzialny za organizację i koordynowanie procesu wdrażania strategii,
- zadania danego podmiotu,
- podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań zawartych w strategii.

Zaleca się wykonywanie takich funkcji w ramach pracy zespołu jak:

1. Funkcje planistyczne	Opracowywanie dokumentów planistycznych niższego szczebla niż Strategia Rozwoju Gminy.
1. Funkcje Monitoringowe	Monitorowanie procesu wdrażania strategii, obserwacja zmieniających się wskaźników, cech samorządów terytorialnych, uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych.
2. Funkcje Informacyjno-Wnioskodawcze	Wnioskowanie przez organ wykonawczy do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego o aktualizację strategii.
3. Funkcje Promocyjne	Promowanie działań na rzecz wdrażania strategii rozwoju.
4. Funkcje Kooperacyjne	Współpraca z jednostkami pomocniczymi Strategii, powierzanie im zadań do wykonania, monitoring ich działań oraz ścisła i stała współpraca.
5. Funkcje Prewencyjne	Zapobieganie zatrzymaniu wdrażania strategii, rozwiązywanie pojawiających się problemów w trakcie wdrażania, informowanie o problemach w procesie wdrażania władz gminnych.

6. Funkcje Doradcze

Wspieranie władz we wdrażaniu strategii, pomoc przy podejmowaniu kluczowych decyzji.

7. Funkcje Koordynacyjne

Koordinacja decyzji oraz aktów prawa jak i zmieniających się przepisów ustaw, które znacząco wpływają na procesy wdrażania strategii.

9.2. RAMY FINANSOWE ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W procesie tworzenia ram finansowych poddano analizie dochody oraz wydatki Gminy, skuteczność w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania, bazę wiedzy i doświadczeń oraz informacje zapisane w opracowanych już projektach. Należy jednak pamiętać, iż ramy finansowe posiadają jedynie charakter prognostyczny oraz zależą od szeregu zmiennych, które w praktyce mogą zupełnie zmienić dane kwoty. Przedstawione w tabeli przedsięwzięcia planowane na najbliższe lata są zbieżne z ww. celami strategicznymi oraz operacyjnymi.

Tabela 8. Planowane przedsięwzięcia na najbliższe lata w gminie Radzanów

Nazwa przedsięwzięcia	Przewidywane nakłady finansowe
Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Bukówno – Ratoszyn – zaopatrzenie mieszkańców w wodę	1 022 400,00
Przebudowa stacji uzdatniania wody w Radzanowie wraz z wykonaniem fotowoltaiki – usprawnienie systemu gospodarowania wodami i wykorzystania OZE	500 000,00
Budowa kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków	
Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego połączona	
Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Radzanów	
Rozbudowa , modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków	
Budowa sali gimnastycznej przy PSP w Czarnocinie	
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej tj. PSP w Bukównie, PSP w Czarnocinie, PSP w Rogolinie , Urząd Gminy	
Budowa i modernizacja dróg gminnych	
Budowa chodników i ścieżek rowerowych na terenie gminy Radzanów.	
Modernizacja/rozbudowa budynku SP ZOZ w Radzanowie	
Modernizacja targowiska gminnego	

Źródło: dane pochodzące z ewidencji gminnej

Wśród najważniejszych środków finansowania wymienia się w szczególności:

- środki z budżetu gminnego,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich np. fundusze norweskie oraz fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz fundusze sektora pozarządowego,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach linii budżetowych, np. tarcz antykryzysowych.

Aby wdrażanie Strategii miało charakter bardziej kompleksowy, zaleca się opracowanie bądź aktualizację poszczególnych dokumentów strategicznych oraz planistycznych, takich jak:

	Dokument	Rekomendacja
1	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	Wymaga regularnej aktualizacji
2	Plan Zagospodarowania Przestrzennego	Wymaga opracowania
3	Program Ochrony Środowiska	Wymaga opracowania
4	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Radzanów	Wymaga opracowania
5	Wieloletnia Prognoza Finansowa	Wymaga systematycznej aktualizacji
6	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	Wymaga aktualizacji

X MONITORING I EWALUACJA

10.1. MONITORING

Monitoring Strategii Rozwoju obejmuje sprawdzanie wyników w odniesieniu do określonych oczekiwań. Polega na systematycznym zbieraniu informacji, które dotyczą uzyskanych efektów w ramach wdrażanej strategii. Monitoring w późniejszym czasie pozwala określić czy zakładane, pierwotnie rezultaty realizowane są w sposób sprawny i kompleksowy a w odpowiednim momencie wprowadzić w razie potrzeby – korekty⁷. Wykonawcą i podmiotem, który ma za zadanie odpowiadać za monitoring Strategii Rozwoju Gminy Radzanów jest instytucja zarządzająca daną strategią, w tym przypadku Urząd Gminy.

Monitoring Strategii powinien prowadzony być na każdym poziomie danej interwencji, dla jednego projektu (tutaj inwestycji), realizacji konkretnych celów jak i całego programu strategii. Monitoring powinien zostać wprowadzony w momencie realizacji konkretnej inwestycji (w tym realizacji celów operacyjnych). Raporty monitoringowe, w zależności od realizowanych zadań, przeprowadzane być mogą w trybie rocznym, półrocznym bądź kwartalnym.

Aby monitorować strategię w sposób kompleksowy, ważny jest dobór odpowiednich wskaźników, pozwalających na ich późniejszą analizę. Jako, że rekomenduje się przeprowadzanie corocznych sprawozdań z wdrażania strategii rozwoju, proces monitoringu, niezależnie od wykonywanych inwestycji, powinien zostać przeprowadzony i wyodrębniony w Raporcie o Stanie Gminy za rok bazowy. W danym raporcie powinny znaleźć się informacje na temat wdrażania strategii (na jakim etapie aktualnie Gmina się znajduje, w tym które cele udało się zrealizować i w jakim stopniu raport z wdrażania, stopień osiągnięcia danych wskaźników, wydatków powierzonych na poszczególne zadania zawarte w strategii).

Wyznacza się proces konstrukcji mierników strategicznych, składający się z następujących etapów:

1. Powołanie zespołu

Do określania mierników powinna zostać zaangażowana grupa osób, określająca terminologię oraz metodykę postępowania.

2. Analiza wytycznych

W odpowiedzi na bieżące zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym, przestrzennym oraz środowiskowym Gminy, realizatorzy i podmioty

---

⁷ Podręcznik monitoringu i ewaluacji lokalnych Strategii Rozwoju. Lider Ewaluacji 2014. Warszawa 2017.

odpowiedzialne za wdrażanie niniejszej strategii będą dostosowywać oraz aktualizować wskazane w dokumencie mierniki wyznaczające stopień realizacji zamierzonych celów. W przypadku braku możliwości pozyskania danych bądź zmiany procedury statystycznej, realizator usunie wyodrębnione w procesie tworzenia dokumentu mierniki lub przekształci dany miernik.

Do określenia kluczowych procesów mogących mieć znaczenie dla aktualizacji mierników można uwzględnić poniższe pytania:

- Czy w pobliżu określonego działania możliwe jest zbieranie danych źródłowych?
- Kto lub co może dostarczyć takie dane?
- W jaki sposób możemy zbierać te dane, minimalizując koszty i błędy?
- Czy możliwe jest zbieranie dodatkowych danych dla dalszych analiz?

Jeżeli odpowiedź na któreś z powyższych pytań sprawi trudność, należy rozważyć aktualizację bądź ponowne sformułowanie miernika.

3. Kryteria oceny projektowanych mierników

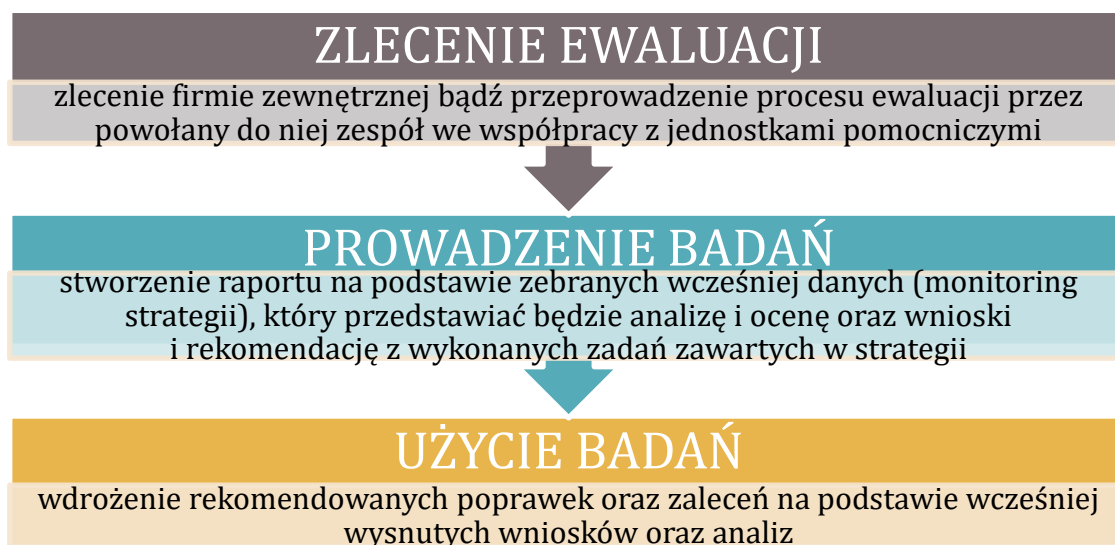
Mierniki ocenia się w aspekcie ilościowym oraz jakościowym. Wyodrębnione na etapie tworzenia strategii mierniki ilościowe analizuje się w okresie średniokresowym oraz docelowym (tj. w roku 2027 oraz 2032).

Mierniki jakościowe, tj. stopień realizacji poszczególnych celów, trudności w ich realizacji określa się w corocznym raporcie o stanie gminy.

10.2. EWALUACJA

Ewaluacja w Strategii Rozwoju Gminy jest to systematyczne badanie Strategii Rozwoju poprzez oszacowanie jakości oraz wartości procesu oraz efektów wdrażania inwestycji i zadań publicznych zawartych w Strategii (cele strategiczne).

Zaleca się działanie na rzecz ewaluacji wg poniższego schematu:

Zakres ewaluacji danego dokumentu stanowi materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i oceny oraz trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość jak i spójność strategii rozwoju.

Rekomenduje się zlecenie ewaluacji zewnętrznym wykonawcom w celu obiektywnej oraz niezależnej oceny jej wykonania. Nie jest to jednak zabieg konieczny, a zakres i ocenę realizacji strategii może przeprowadzić powołany do tego zespół ekspertów w Gminie. Jednakże, rekomenduje się w tym względzie pomoc ze strony zewnętrznych jednostek takich jak: mieszkańcy, podmioty gospodarcze, rolnicy, inwestorzy, jednostki pomocnicze (pracownicy biblioteki, GOPS-u, szkół, Sołtysi), którzy powinni brać udział w ocenie przeprowadzonych działań w ujęciu całościowym.

Dane monitoringowe powinny stanowić wstęp do realizacji ewaluacji strategii. Ewaluacja powinna służyć wskazaniu, dlaczego dane wskaźniki nie zostały zrealizowane, analizie wykonanych działań pod względem ich trafności i konieczności, ocenie pozytywnych i negatywnych skutków, które poprzedzały wykonane cele strategiczne (w tym operacyjne), w danym roku bazowym.

Zaleca się wykorzystane metody ewaluacji *on-going*, która mówi o realizacji ewaluacji w trakcie wdrażania inwestycji (gdy jej użycie będzie zasadne i zajdzie taka potrzeba) lub gdy wystąpią problemy we wdrażaniu strategii, które należy poddać analizie. W danej sytuacji należy stworzyć raport zawierający kluczowe problemy, ukazanie wskaźników dostępnych w corocznych raportach o stanie Gminy oraz sposoby ich rozwiązywania. Co więcej, zaleca się również wykorzystanie metody *ex-post*, która określa realizację ewaluacji w momencie zakończenia planowanych działań lub na samym końcu jej zakańczania. W danym przypadku jako rok stworzenia podsumowującego raportu z przebiegu wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy Radzanów podaje się rok 2032. W danym przypadku należy stworzyć stosowne badanie

(rekomenduje się badanie ankietowe), skierowanie do odbiorców strategii – mieszkańców, władz Gminy, rolników, inwestorów, przedsiębiorców itp., które ma na celu podsumowanie istniejącego dokumentu, stworzeniu wniosków, podsumowaniu działań oraz dobrych praktykach na kolejne lata.

XI PODSUMOWANIE

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem niezwykle ważnym, który w dużym stopniu warunkuje funkcjonowanie danego obszaru przez najbliższe kilka lat. Mimo, że dany nie jest obowiązkowy, stworzenie, a następnie prawidłowe wdrażanie Strategii Rozwoju świadczy o dobrej kompetencji władz, które dany dokument uchwalają. Należy również podkreślić niezwykle istotny charakter strategii rozwoju przy planowaniu inwestycji oraz próbie pozyskania dofinansowania na konkretne przedsięwzięcia. Dany dokument ma na celu pomoc przy planowaniu inwestycji na terenie Gminy, ich uhierarchizowanie i usystematyzowanie. Co więcej, Gmina powinna dążyć do ciągłego podnoszenia swoich kompetencji, korzystać z istniejących uwarunkowań oraz potencjałów, a całość danego działania prowadzić ma do zrównoważonego rozwoju. Strategia Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 działa długofalowo i dzięki określeniu celów strategicznych, ma za zadanie pełnić funkcję warunkującą nie tylko sam rozwój Gminy w danych okresach, ale tworzyć spójną całość, na którą mają wpływ czynniki zarówno wewnętrzne ale jak i zewnętrzne.

Celem danego opracowania było stworzenie dokumentu, który będzie podnosił jakość życia mieszkańców. Dane wskaźniki i ich wykonanie będzie można ocenić po wdrożeniu oraz wykorzystaniu pełnego potencjału danej strategii rozwoju i stworzeniu raportu ewaluacji po zakończeniu trwania okresu danych działań strategicznych. Analiza SWOT pozwoliła na określenie mocnych i słabych stron Gminy (uwarunkowania wewnętrzne) oraz szans i zagrożeń (uwarunkowania zewnętrzne). Cele strategiczne, w tym dalsze cele operacyjne i ich zadania pozwoliły na usystematyzowanie wieloletnich działań w Gminie. W końcowym etapie tworzenia strategii stworzono system wdrażania oraz zarekomendowano monitoring i ewaluację danej strategii.

Należy pamiętać, że istotność i przydatność danej strategii rozwoju będzie zależna przede wszystkim od zaangażowania społeczności lokalnej oraz obecnych władz Gminy w proces jej wdrażania.

XII SPIS RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Rysunek 1. Gmina Radzanów na tle powiatu białobrzeskiego oraz Polski.....	7
Rysunek 2. Lokalizacja JCWPd nr 73.....	8
Rysunek 3. Lokalizacja JCWPd nr 74.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Rysunek 4. Wody powierzchniowe w gminie Radzanów	9
Rysunek 5. Szkoła w Rogolinie.....	12
Rysunek 6. Szkoła w Bukównie	13
Rysunek 7. Gęstość zaludnienia w gminie Radzanów oraz sąsiednich gminach w 2020 roku.....	14
Rysunek 8. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Radzanów oraz sąsiadujących gminach.....	15
Rysunek 9. Kościół parafialny pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Bukównie	18
Rysunek 10. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego	30
Rysunek 11. Cele strategiczne gminy Radzanów	33
Rysunek 12. Uwarunkowania osadnicze oraz komunikacyjne w gminie Radzanów	43
Rysunek 13. Użytkowanie terenu w gminie Radzanów	44
Rysunek 14. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanów	45
Wykres 1. Przyrost naturalny w gminie Radzanów w latach 2016-2020.....	11
Wykres 2. Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w gminie Radzanów, powiecie białobrzeskim oraz województwie mazowieckim w 2021 roku	12
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Radzanów w latach 2016-2020	13
Wykres 4. Wydatki i dochody na 1 mieszkańca w gminie Radzanów w latach 2016-2020	16
Wykres 5. Podział dochodów gminy Radzanów ze względu na źródło ich pochodzenia w 2020 roku	16
Wykres 6. Liczba budynków wraz liczbą przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej w latach 2016-2020 w gminie Radzanów.....	17

Wykres 7. Średnia ocena poszczególnych bloków tematycznych w badaniu ankietowym	20
---	----

Tabela 1. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w poszczególnych sołectwach w gminie Radzanów w latach 2018-2020	10
---	----

Tabela 2. Saldo migracji w gminie Radzanów w latach 2016-2020	11
---	----

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w gminie Radzanów w latach 2016 - 2020	17
--	----

Tabela 4. Pytanie ankietowe dla mieszkańców „Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź z czym chciałby/chciałaby Pan/i aby utożsamiano gminę Radzanów w roku 2032?”	32
--	----

Tabela 5. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 z celami Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030r.)	50
---	----

Tabela 6. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030	51
---	----

Tabela 7. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Radzanów na lata 2022-2032 z celami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+	55
--	----

Tabela 8. Planowane przedsięwzięcia na najbliższe lata w gminie Radzanów	57
--	----

XII ZAŁĄCZNIKI

ANKIETA DLA MIESZKAŃCÓW

Płeć:

a) kobieta   b) mężczyzna

Wiek:

a) do 25 lat   b) 26-35   c) 36-45   d) 46-55   e) 56-65   f) powyżej
65 lat

Miejsce zatrudnienia:

a) instytucja publiczna
b) przedsiębiorstwo prywatne (jako pracownik)
c) własna działalność gospodarcza
d) rolnik
e) emeryt/rencista
f) osoba bezrobotna
g) inne, jakie?.....

Wykształcenie:

a) podstawowe   b) gimnazjalne   c) zawodowe d) średnie lub
pomaturalne e) wyższe

Sołectwo:

Błeszno
Branica
Bukówno
Czarnocin
Grotki
Kadłubska Wola
Kozłów
Młodynie Dolne
Młodynie Górne
OcieśćPodlesie
Radzanów
Ratoszyn
Rogolin
Smardzew
Śliwiny
Zacharzów
Żydy

1. Jak ocenia Pan/i poniższe uwarunkowania występujące na terenie gminy Radzanów?

(w skali od 1 - bardzo źle, 2 - słabo, 3 - przeciętnie, 4 - dobrze, 5 - bardzo dobrze)? Proszę zaznaczyć X w wybranym polu.

	1	2	3	4	5	Nie mam zdania
Dostępność bazy gastronomicznej						
Dostępność bazy noclegowej						
Dostępność obiektów rekreacyjnych						
Działania proekologiczne (wymiana pieców, odnawialne źródła energii itp.)						
Warunki do rozwoju przedsiębiorczości (np. liczba terenów pod inwestycje)						
Możliwość znalezienia pracy na terenie gminy						
Możliwość rozwoju zawodowego na terenie gminy						
Dostępność usług i handlu na terenie gminy (liczba sklepów, zakładów fryzjersko-kosmetycznych, banków itp.)						
Działania promocyjne gminy w celu pozyskania inwestorów/przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy						
Działalność organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje, KGW, OSP itp.)						
Poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej						
Dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej (liczba przychodni, czas oczekiwania na wizytę itp.)						
Stan obiektów i wyposażenia placówek służby zdrowia świadczących podstawową opiekę zdrowotną (SP ZOZ w Radzanowie)						
Stan obiektów placówek oświatowych (szkoły podstawowe)						
Jakość kształcenia w szkołach podstawowych na terenie gminy						
Dostępność do instytucjonalnej opieki nad dzieckiem do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce)						

Dostępność do przedszkoli (liczba dostępnych miejsc w przedszkolach)						
Dostępność instytucji kulturalnych (godziny i dni otwarcia)						
Stan obiektów i wyposażenie instytucji kulturalnych						
Liczba wydarzeń kulturalno-rozrywkowych organizowanych na terenie gminy						
Dostępność obiektów sportowych (boiska, sale gimnastyczne itp.)						
Stan i wyposażenie obiektów sportowych						
Ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży						
Ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych						
Ofertę spędzania wolnego czasu dla seniorów						
Dostępność infrastruktury wodociągowej (dostęp do sieci wodociągowej)						
Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej						
Dostępność komunikacji autobusowej, w tym jakość usług (rozkład jazdy – liczba i częstotliwość połączeń)						
Stan dróg gminnych						
Stan małej infrastruktury drogowej (chodniki, przystanki, oświetlenie)						
Ocena porządku w miejscach publicznych (ulice, chodniki itp.)						
Ocena czystości powietrza w okolicy miejsca zamieszkania						
Dostępność sieci internetowej						
Dostępność sieci gazociągowej						
Dostępność i czytelność informacji o usługach świadczonych przez instytucje samorządowe (Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej itp.)						
Zaangażowanie gminy w rozwiązywanie problemów mieszkańców						
Zaangażowanie gminy w poprawę ładu przestrzennego w gminie (dbałość o estetykę przestrzeni publicznej gminy, w tym zagospodarowanie terenów zielonych, dekoracje świąteczne itp.)						
Dbłość o zabytki na terenie Gminy Radzanów						

2. Jakie Pana(i) zdaniem działania, mogłyby mieć największy wpływ na rozwój gminy Radzanów? Proszę wskazać max. 3 najważniejsze inwestycje:

- a) poprawa jakości dróg i chodników
- b) zwiększenie liczby ścieżek rowerowych
- c) rozwój oświetlenia ulicznego
- d) rozwój infrastruktury edukacyjnej (poprawa jakości budynków placówek oświatowych, doposażenie szkół oraz przedszkoli)
- e) wysoka jakość kształcenia dzieci i młodzieży
- f) rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (zwiększenie liczby obiektów sportowych, placów zabaw, poprawa ich jakości)
- g) rozwój infrastruktury turystycznej (baza noclegowa, gastronomiczna)
- h) rozwój infrastruktury komunalnej (poprawa jakości oraz wydłużenie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych)
- i) działania prowadzone na rzecz podniesienia poziomu czystości powietrza oraz miejsc publicznych
- j) działania na rzecz rozwoju przemysłu i powstawania nowych zakładów pracy
- k) poprawa jakości usług transportowych (dostęp do transportu publicznego)
- l) zaangażowanie w tematy ochrony środowiska i czystego powietrza (wymiana pieców, odnawialne źródła energii)
- m) inne, jakie? .....

3. Proszę o zaznaczenie 3 mocnych stron gminy:

- a) działalność organizacji pozarządowych tj. Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne,
- b) dobry stan dróg
- c) rozwinięta infrastruktura komunalna (wodociągi, kanalizacja)
- d) dobry dostęp do opieki medycznej
- e) wystarczająca liczba miejsc w przedszkolach lub oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych
- f) korzystne warunki do rozwoju przedsiębiorstw i nowych inwestycji
- g) czyste środowisko naturalne (dbałość o segregację śmieci, czystość miejsc publicznych itp.)
- h) wystarczająca liczba obiektów kulturalnych/miejsc spotkań (biblioteka, świetlice, strażnice OSP itp.)
- i) dbałość o stan obiektów sportowo-rekreacyjnych (boiska, place zabaw, sale gimnastyczne itp.)
- j) dobra jakość kształcenia w szkołach na terenie gminy
- k) nowoczesne wyposażenie placówek edukacyjnych
- l) bogata oferta zajęć dodatkowych w szkołach dla dzieci i młodzieży
- m) rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy

- n) wysoki poziom bezpieczeństwa na terenie gminy
- o) zaangażowanie w działania proekologiczne (wymiana pieców, odnawialne źródła energii)
- p) rozwój gospodarstw ekologicznych
- q) oferta edukacyjna dla osób dorosłych
- r) inne, jakie?.....

4. Proszę o zaznaczenie 3 słabych stron gminy:

- a) niewystarczająca sieć komunikacyjna (liczba dróg itp.)
- b) niewystarczająca liczba miejsc pracy
- c) zły stan dróg
- d) bark dostępu do gazociągu
- e) niewystarczająco rozwinięta infrastruktura komunalna (wodociągi, kanalizacja)
- f) słaby dostęp do opieki medycznej
- g) zbyt mała liczba miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych
- h) brak żłobków/klubów dziecięcych
- i) niekorzystne warunki do rozwoju przedsiębiorstw i nowych inwestycji
- j) zanieczyszczenie środowiska naturalnego (brak dbałości o czystość miejsc publicznych, segregację śmieci)
- k) niewystarczająca liczba obiektów kulturalnych (ośrodek kultury, biblioteka, świetlice itp.)
- l) niewystarczająca liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych (sale gimnastyczne, boiska, place zabaw itp.)
- m) niski poziom kształcenia w szkołach na terenie gminy
- n) niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy
- o) niski poziom bezpieczeństwa na terenie gminy
- p) brak zaangażowania w działania proekologiczne (wymiana pieców, odnawialne źródła energii)
- q) brak miejsc noclegowych, punktów gastronomicznych na terenie gminy
- r) inne, jakie?.....

5. W gminie Radzanów są osoby, którym powinno się poświęcić więcej uwagi lub wsparcia. Kto potrzebuje największego wsparcia?

- a) dzieci i młodzież
- b) osoby niepełnosprawne
- c) osoby z rodzin patologicznych
- d) osoby starsze, samotne
- e) osoby w trudnej sytuacji materialnej

6. Jakie problemy dotyczące gospodarki zauważa Pan/i na terenie Gminy? Co należałoby w tym obszarze zmienić? (warunki do rozwoju przedsiębiorczości, możliwość znalezienia pracy na terenie Gminy, możliwość rozwoju zawodowego na

terenie Gminy, działania promocyjne Gminy w celu pozyskania inwestorów/przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy)

.....

7. Jakie problemy dotyczące infrastruktury komunikacyjnej zauważa Pan/i na terenie Gminy? Co należałoby w tym obszarze zmienić? (w tym jakość usług, stan dróg gminnych, stan małej infrastruktury drogowej - chodniki, przystanki, oświetlenie, dostępność komunikacji autobusowej)

.....

8. Jakie problemy dotyczące opieki zdrowotnej zauważa Pan/i na terenie Gminy? Co należałoby w tym obszarze zmienić? (dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej, stan obiektów i wyposażenia placówek służby zdrowia świadczących podstawową opiekę zdrowotną, stan obiektów i wyposażenia placówek służby zdrowia)

.....

9. Jakie problemy dotyczące edukacji w tym infrastruktury edukacyjnej zauważa Pan/i na terenie Gminy? Co należałoby w tym obszarze zmienić? (stan obiektów placówek oświatowych, jakość kształcenia w szkołach podstawowych na terenie Gminy, dostępność do instytucjonalnej opieki nad dzieckiem do lat 3, dostępność do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych)

.....

10. Jakie problemy dotyczące infrastruktury kultury zauważa Pan/i na terenie Gminy? Co należałoby w tym obszarze zmienić? (dostępność instytucji kultury, stan obiektów i wyposażenie instytucji kultury, liczba wydarzeń kulturalno-rozrywkowych organizowanych na terenie Gminy, oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, dorosłych i seniorów)

.....

11. Jakie problemy dotyczące infrastruktury sportowej zauważa Pan/i na terenie Gminy? Co należałoby w tym obszarze zmienić? (dostępność obiektów sportowych, stan i wyposażenie obiektów sportowych)

.....

12. Jakie problemy dotyczące infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i gazociągowej zauważa Pan/i na terenie Gminy? Co należałoby w tym obszarze zmienić?

13. Jakie problemy dotyczące rekreacji zauważa Pan/i na terenie Gminy? Co należałoby w tym obszarze zmienić? (dostępność bazy gastronomicznej, dostępność obiektów rekreacyjnych, możliwość spędzania wolnego czasu)

.....

14. Proszę wskazać 3 największe problemy dotyczące mieszkańców gminy Radzanów.

.....

15. Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź z czym chciałby/chciałaby Pan/i aby utożsamiano gminę Radzanów w roku 2032?

- a) z gminą zapewniającą dostęp do wysokiej jakości usług społecznych,
- b) z gminą zapewniającą dostęp do wysokiej jakości edukacji w szkołach podstawowych,
- c) z gminą przedsiębiorczą, atrakcyjną dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy,
- d) z gminą ekologiczną dbającą o środowisko naturalne i estetykę otoczenia,
- e) z gminą dbającą o swoją historię (dbałość o miejsca pamięci, upamiętnianie rocznic historycznych związanych z gminą, wytyczone szlaki spacerowe, spacerowe po najciekawszych zakątkach gminy),
- f) z gminą rolniczą – gdzie produkowana jest zdrowa żywność wysokiej jakości,
- g) z czymś innym: (czym?)

16. W przypadku chęci podzielenia się dodatkowymi spostrzeżeniami prosimy o wypełnienie poniższego pola.

.....

STRATEGIA ROZWOJU GMINY RADZANÓW NA LATA 2022-2032

